

Zijn model : tooneelspel in 4 bedrijven

<https://hdl.handle.net/1874/366529>

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT
TE UTRECHT

1929

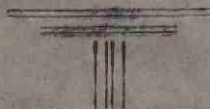
Verzameling tooneelstukken

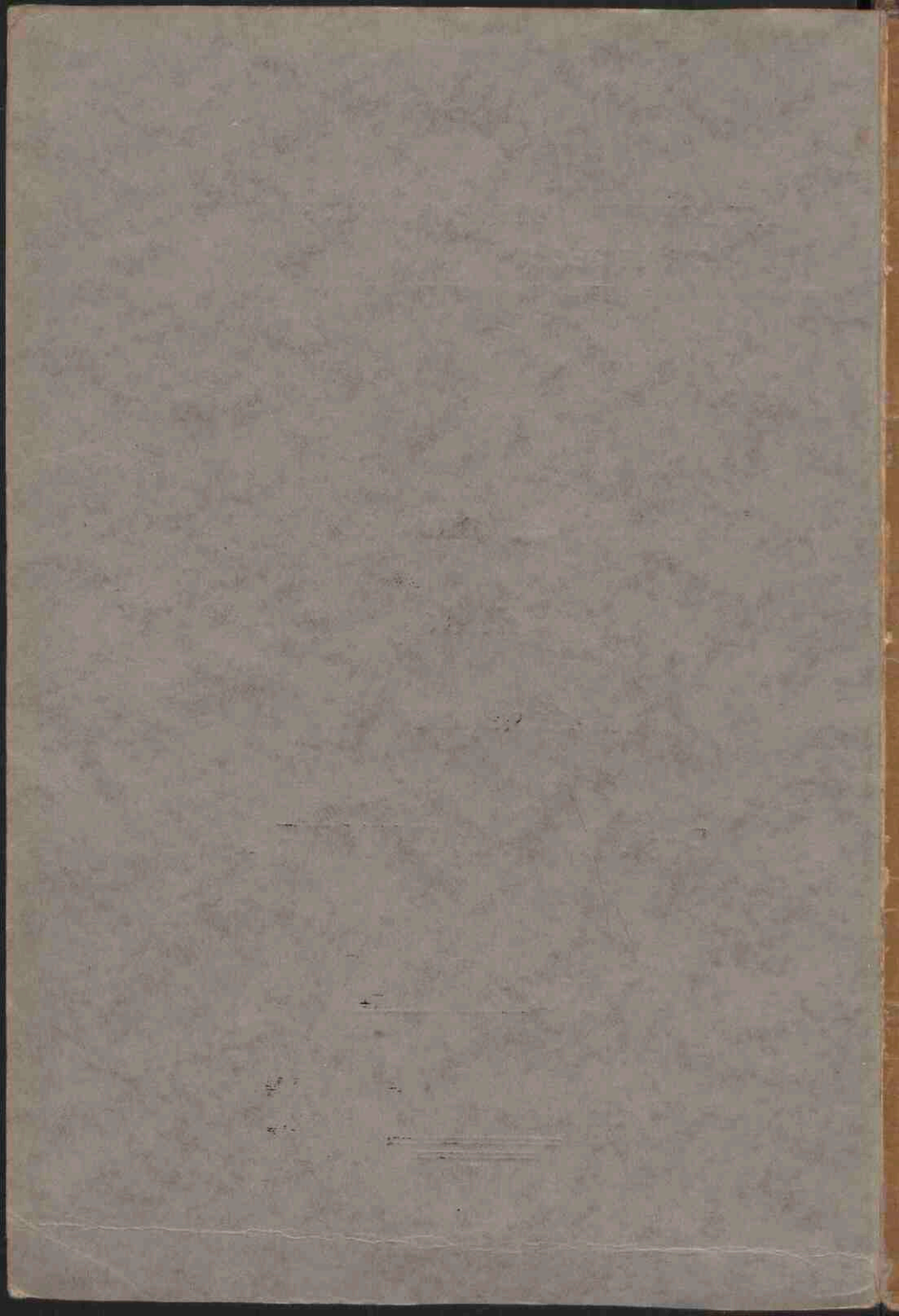
uit de

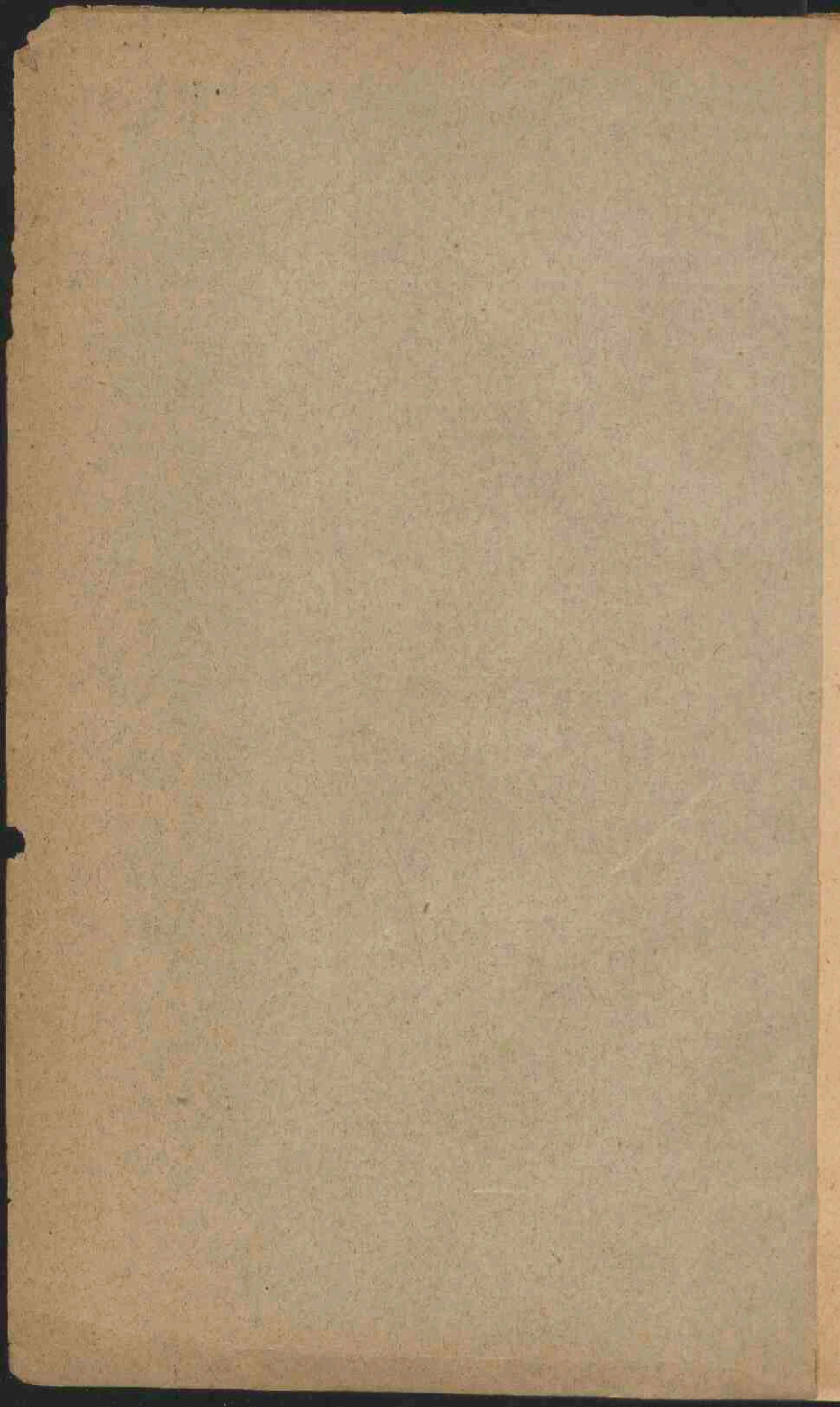
nalatenschap van

Prof. Dr. J. te WINKEL

No. 48

ZIJN MODEL

TOONEELSPEL

Het recht van vertooning door den schrijver voorbehouden
volgens de wet van 28 Juli 1881 (Staatsblad No. 124).

Rederijkerskamers en familiekringen is het recht van ver-
tooning vergund.

M. B. MENDES DA COSTA

ZIJN MODEL

TOONEELSPEL

IN VIER BEDRIJVEN

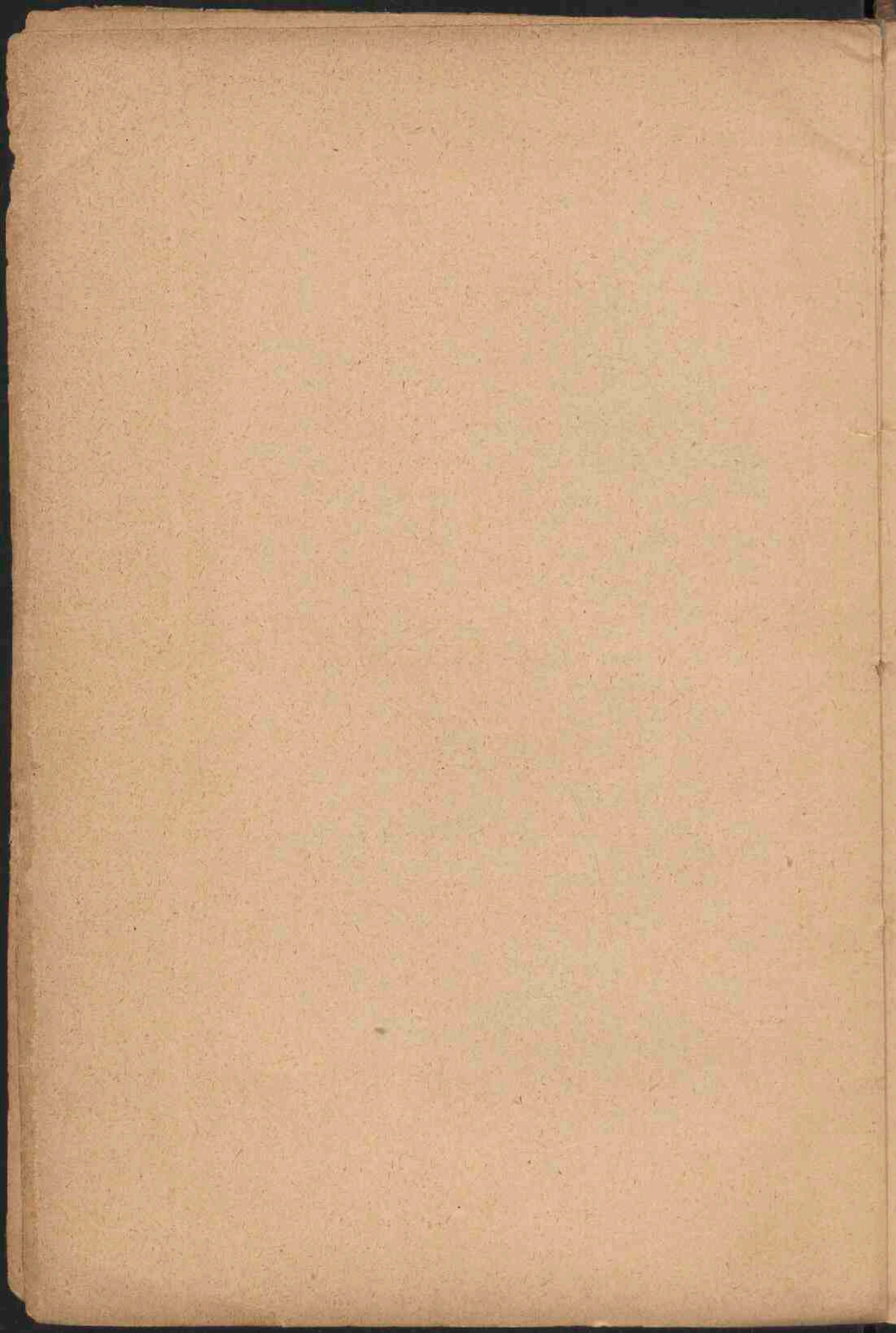

AMSTERDAM — A. RÖSSING — 1888

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

Aan

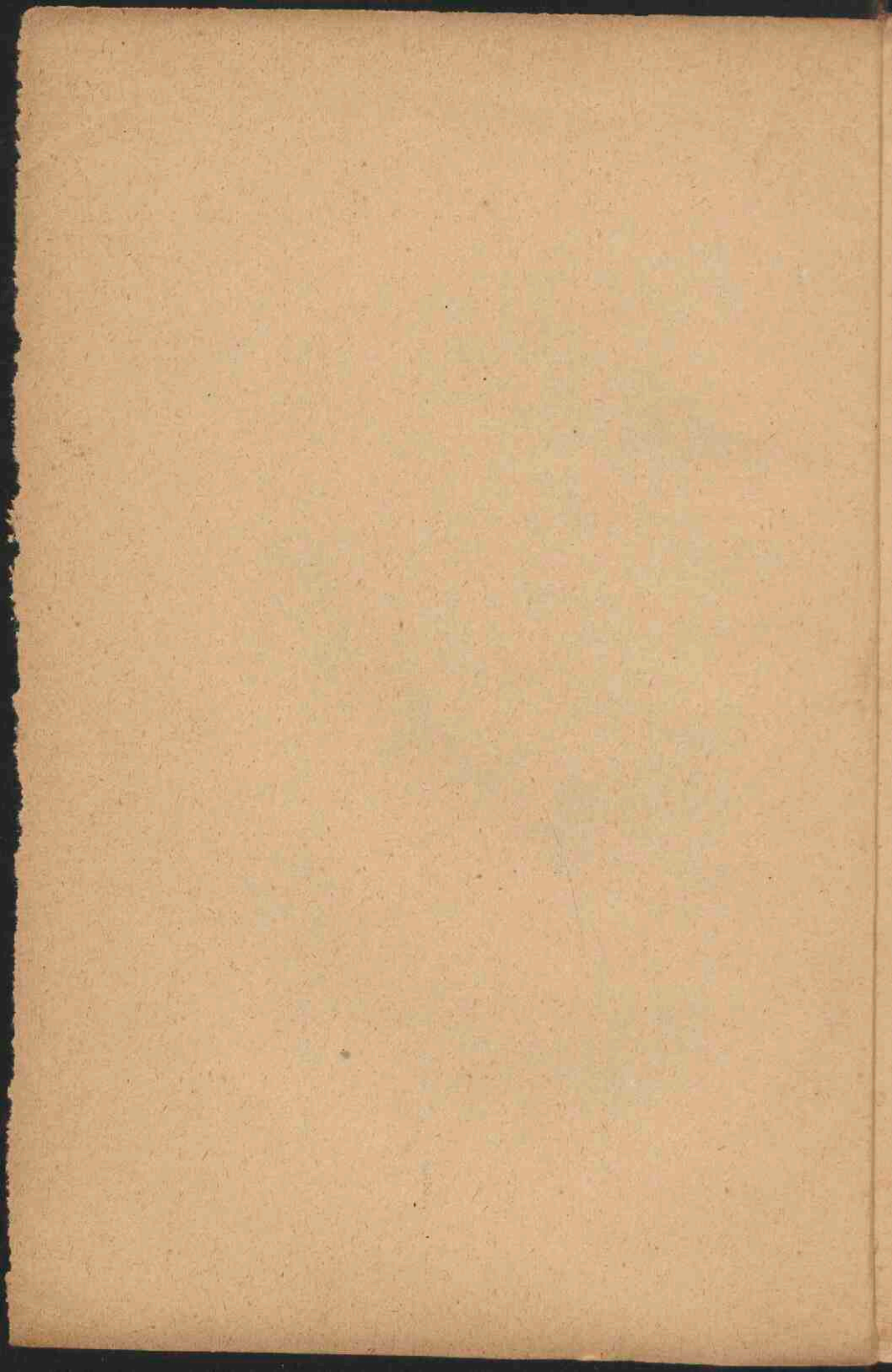
H. J. SCHIMMEL.

PERSONEN.

LOUISE, <i>weduwe</i> VAN RENENSTEIN	29	<i>jaar.</i>
FRANK VAN KLAERDONCK, <i>Meester in de Rechten</i>	35	»
CHARLOTTE, <i>zijn zuster</i>	37	»
HERMAN WIELAND	26	»
ANNA BERNER, <i>zijn nicht</i>	23	»
HENRIËT OOSTBURG	25	»
GEORGE, <i>huisknecht bij de van Klaerdoncks.</i>		
DIRK, <i>huisknecht bij Louise.</i>		

Het stuk speelt te Amsterdam, in den tegenwoordigen tijd.

EERSTE BEDRIJF.

Tooneel: een elegant vertrek bij de van Klaerdoncks. Deuren rechts, links en in het midden. De kachel brandt; het gaslicht is aangestoken. Theetafel.

1^e TOONEEL.

CHARLOTTE, FRANK.

Charlotte, in elegant toilet, zit op een causeuse bij den haard te lezen.

FRANK, in fantaisie-costuum zonder hoed of overjas, op midden.

Navond, Charlotte!

CHARLOTTE, verwonderd.

Jij al thuis, Frank? . . . Dat gebeurt ook niet veel . . .
Heb je niet op de club gedineerd?

FRANK.

Ja, zeker.

CHARLOTTE.

Is dat dan nu al afgelopen? . . . 't Is half zeven.

FRANK.

Och, zusje-lief, wat zal ik je zeggen? . . . Ik wou eens wat variatie hebben . . . 't Begint me daar aan tafel erg te vervelen . . . Altijd dezelfde praatjes van dezelfde lui aan te hooren wordt zoo eentonig . . . En dan wilde 't toeval dat me twee plaatsen werden aangeboden voor de opera van van avond . . . Ik had er eerst nog al lust in, en bestelde dus mijn diner een uur vroeger dan gewoonlijk . . . 't Was goddelijk, goddelijk! . . . Doodeenvoudig, zie je, . . . maar zoo kalm alleen in die groote zaal, . . . zoo niemand die je hindert . . . Maar toen ik, gehuld in de wolken van mijn cigarette, mijn café-noir leegslurpte, bedacht ik, dat ik me toch eigenlijk bij dien Lohengrin wel niet zou amuseeren . . . Geen gezelschap, zie je . . . Niemand op de club had lust om mee te gaan.

CHARLOTTE, *schertsend*.

Maar, Frank, als je mij dan eens meenam!

FRANK.

Och, kom! Met jou naar de opera?! . . . Broer en zuster?! . . . De menschen zouden ons uitlachen . . . (*Charlotte buigt ironisch het hoofd als dankte zij voor het compliment.*) In hoeveel jaar is dat wel niet gebeurd, dat wij samen zijn uitgegaan?

CHARLOTTE.

Om de waarheid te zeggen: ik ben den tel kwijt.

FRANK, *zuchtend*.

Och, God, ja! . . . 't Is me een leven wat ik heb!

CHARLOTTE, *spottend*.

Arm broertje! . . . Ik beklaag je van harte.

FRANK.

Spot jij nog met me! . . . Ik begrijp je niet . . . Voel jij je dan niet ongelukkig als oude-jongejuffrouw? (*Charlotte schudt ontkeanend het hoofd.*) Nu ik als oude-jongenheer dan wel! . . . Partijen, concerten, komedies, bals, reizen, alles, alles verveelt me . . . In één woord: ik ben »geblaseerd»! . . . En als ik thuis kom, wat vind ik dan? . . . Jou! . . . Nu ja, je bent heel goed, maar . . . maar we blijven altijd zuster en broer tegenover elkaar . . . En, zie je, . . . 'teenige, wat me nog een beetje aantrekt, zijn pikante, geestige gesprekken . . . Maar wat zullen wij mekaar nu vertellen? . . . O, van praten gesproken: . . . niet jonge meisjes, neen, daar moet ik niets van hebben, . . . maar getrouwde vrouwen . . . dat is mijn ideaal . . . Altijd in eer en deugd, weet je? . . . O, dat is soms zoo allemachtig aardig . . . Daar heb je geen idee, geen idee van! . . . Ik zal je eens wat vertellen . . . Laatst, ik weet niet precies meer wanneer, ben ik tot de overtuiging gekomen, tot de vaste overtuiging, dat voor oude-jongeneeren »la femme de trente ans» alles is, alles . . . Ik zeg nog eens: in alle eer en deugd . . . Want die jonge meisjes, och, die fladderen liever om van die spring-in-'t-veldjes van twintig, vijftiwintig jaar.

CHARLOTTE.

Hoor eens, Frank, ik heb ontzettend veel eerbied voor je mensenkennis, maar dáárin vergis je je . . . Juist als iemand van jouw jaren zich met een jong meisje occupeert, voelt ze zich daardoor heel erg geveid en vereerd; . . . altijd mits je 't met ernstige bedoelingen doet.

FRANK.

Nu heel goed, maar ik kan toch niet gaan trouwen,

CHARLOTTE.

En waarom niet? . . . Je bent rijk, . . . niet onknap; . . . en al practiseer je niet, je bent toch in elk geval meester in de rechten . . . Kom, menig meisje zou zich graag de aanstaande vrouw willen noemen van Mr. Frank van Klaerdonck.

FRANK.

Daar begin je alweer met je meisjes . . . Van die moet ik 't niet hebben . . . Die zijn me te poëtisch . . . Die zien alles nog zoo blauw.

CHARLOTTE, *staat ongeduldig op.*

Och, met jou valt ook niet te praten.

FRANK.

Neen, maar neem me nu niet kwalijk! . . . We waren nu eens zoo aardig op gang . . . Toe, laten we voortgaan! . . . Er is werkelijk wel iemand, die ik zou willen hebben.

CHARLOTTE, *belongstellend.*

Ja? . . . Wie dan?

FRANK.

Raad je 't niet? . . . Ik heb immers gesproken van »la femme de trente ans» . . . Weet je 't nóg niet? . . . Nu dan: . . . Louise!

CHARLOTTE, *verbaasd, langzaam.*

Louise? . . . Louise van Renenstein? . . . (*Na een oogenblikje nadenkens.*) Och, waarom die niet evengoed als ieder ander? . . . Nu ja, ze is rijk, heel rijk, een begeerlijke partij; . . . maar zoo erg hard loopen ze niet om haar . . . Niet iedereen wil een weduwe hebben.

FRANK.

En dat is nu juist wat ik noodig heb . . . Louise verwacht

geen poëtisch genot meer van 't huwelijk . . . Je begrijpt : ik ben ook niet zoo piepjong, niet zoo heel frisch meer.

CHARLOTTE.

Maar als je haar hebben wilt, vraag haar dan !

FRANK.

Om een blauwtje te loopen? . . . Dank je! . . . Ze is veel te geëmancipeerd om zich met mij tevreden te stellen . . . Ze dweept met al wat kunst is.

CHARLOTTE.

Och, dat is maar tijdverdrijf!

FRANK.

Goed, maar ze zal natuurlijk willen dat ik daaraan meedoe, en mij verveelt tegenwoordig wat ook maar in de verste verte naar kunst lijkt . . . Bovendien is ze dol op litteratuur . . . Vooral op de nieuwe richting.

CHARLOTTE.

Tijdverdrijf!

FRANK, *op half-fragenden toon.*

En dan die jonge schilder, waar ze 't altijd zoo druk over heeft?

CHARLOTTE.

Tijdverdrijf!

FRANK.

Ja, maar dat is een tijdverdrijf, dat niet door den tijd wordt verdreven.

CHARLOTTE, *licht ironisch.*

Zou je denken? . . . Ei, is meneer werkelijk al jaloersch? . . . Komaan, 't zit dieper bij je dan ik dacht . . . (*Een oogenblik pause.*) Maar, badinage à part, zou je heusch willen?

FRANK.

Je vraagt me dat zoo op den man af . . . Maar hoe meer

ik erover nadenk, des te meer lacht 't me toe . . . Voor háár zou ik wel geneigd wezen mijn vrijheid aan banden te leggen.

CHARLOTTE.

Nu wat wil je dan nog meer? . . . De jaren van hartstochtelijke liefde ben je toch al lang te boven . . . In elk geval, door nu aan mij »ja» te zeggen ben je immers nog niet gebonden.

FRANK.

Ik moet bekennen dat je eigenlijk gelijk hebt.

CHARLOTTE.

Dus, ja? . . . Dan zullen we er geen gras over laten groeien.

FRANK.

Maar, Charlotte-lief!

CHARLOTTE.

Laat mij dat zaakje nu eens over! . . . Ik beloof 't je: ik zal je niet compromitteeren . . . Ik zal handelen alsof je van niets afweet.

FRANK.

Je kunt die moeite gerust sparen . . . De jonge schilder blijft 't struikelblok.

CHARLOTTE.

Hoe kom je toch zoo ongeloovig! . . . Je weet immers dat ik me nooit, nooit in mijn leven bemoei met de zaken van anderen . . . Maar van de verhouding tusschen die twee moest ik indertijd 't mijne hebben . . . Ik verzeker je dat ik van A tot Z er alles van weet . . . En als ik ook maar nog zoo'n flauw vermoeden had, dat daar wat achter stak, dan begrijp je toch waarachtig wel dat ik te voorzichtig zou wezen om mijn vingers te branden. (*Gaat over.*)

FRANK, *op vragenden toon om Charlotte te overtuigen.*

En waarom heeft ze dan van al die protégé's van haar man alleen dien Wieland aangehouden?

CHARLOTTE.

Omdat die jongen door van Renenstein uit een heel goede betrekking was gehaald.

FRANK.

Of omdat ze hem zoo mooi vindt.

CHARLOTTE.

Nonsens! . . . Daarvoor is Louise veel te verstandig.

FRANK.

Nu, dan omdat ze 'm aardig, omdat ze 'm geestig, omdat ze 'm lief vindt . . . Misschien wel omdat ze 'm lief hééft.

CHARLOTTE, *snel en eenigszins heftig.*

En ik zeg je dat daar niets van aan is . . . 't Zou dan ook een mooi soort van liefde wezen! . . . Platonisch in den hoogsten graad! . . . Zij hier, en hij in Antwerpen . . . Ze zien elkaar op zijn best twee, drie keer in het jaar.

FRANK.

Wat bewijst dat? . . . De liefde kent geen afstanden . . . En dan, wie weet hoe gauw hij daar weer van daan komt?!

(Wil heengaan.)

CHARLOTTE.

O, als je daar iets naders van weten wilt, zal ik je wel helpen . . . Je hebt immers niets bijzonders te doen? . . . *(Frank schudt ontkennend het hoofd.)* Dan blijf je bij uitzondering van avond thuis theedrinken . . . Ik zal dan in jouw bijzijn juffrouw Berner eens naar de zaak vragen . . . Die is volkomen op de hoogte.

FRANK.

Laten we dát hebben! . . . Zoo'n gesprek wil ik wel eens bijwonen . . . Dat is nog al pikant . . . Daar houd ik van.

2^e TOONEEL.

CHARLOTTE, FRANK, ANNA.

ANNA, *op links, met een boek, met een hoofdbuiging tegen Frank.*

Meneer! (*Plaatst zich aan de theetafel, houdt zich onder het volgend gesprek bezig met thee-schenken en bedient af en toe Charlotte en Frank.*)

FRANK, *tegen Anna.*

Een streepje aan den balk, juffrouw! . . . Ik zal van avond thee-dinken en familie.

ANNA.

Wel, wel! . . . Maar hoe is 't ook weer? . . . U gebruikt, geloof ik, weinig melk en geen suiker, niet waar?

FRANK.

Kijk, kijk! Goed onthouden! . . . Een uitnemend geheugen! . . . Een uitnemend geheugen! (*Lacht tevreden en bladert dan in een illustratie.*)

CHARLOTTE, *tegen Anna.*

Indertijd toen u nog bij uw tante Wieland aan huis was, zult u toch ook wel gemerkt hebben dat ongetrouwde heeren in den regel niet erg gesteld zijn op thuis-zitten . . . Uw neef, meneer Wieland, zal er, dunkt me, wel ook nog al eens uitgelopen zijn . . . (*Na een oogeblik.*) Enfin, dat brengt zijn vak als artist dan ook dubbel mee . . . Ofschoon neen, ik ben in de war . . . Toen hij zich op schilderen be-

gon toe te leggen, is hij dadelijk aan de akademie te Antwerpen gaan studeeren, niet waar?

ANNA.

Juist, juffrouw!

CHARLOTTE.

Waar was hij ook weer op kantoor, toen meneer van Renenstein dat artistieke talent in hem ontdekte?

ANNA.

Bij Assendelft en Compagnie.

CHARLOTTE.

En hoeveel jaar is dat nu al geleden?

ANNA.

Vier en een half . . . Twee jaar voor den dood van mijnheer.

FRANK.

Die goede van Renenstein! . . . Zoo jong nog! . . . Aan hem heeft de wereld heel wat verloren . . . Vooral al die jongelui, die hij als kunst-Meceeën protegeerde.

CHARLOTTE.

Maar Louise zeker wel 't meest . . . Gelukkig heeft ze afleiding gevonden.

FRANK, *zonder de minste bedoeling om Anna te hinderen.*

Ja, dat is waar . . . En in de eerste plaats met meneer Wieland.

ANNA, *argwanend, maar niet te snel.*

Hoe bedoelt u dat?

FRANK, *als boren.*

Wel, is 't ú dan niet opgevallen, dat zij al die andere jongelui met een paar duizend gulden hun congé heeft ge-

geven, en alleen uw neef aanhield? (*Anna fronst de wenkbrauwen.*)

CHARLOTTE, *snel.*

Hm! (*Geeft een teeken aan Frank.*) We weten immers allen waarom ze dat deed . . . Meneer Wieland was, voor hij artist werd, gedeeltelijk de kostwinner van zijn moeder.

FRANK.

Waarom is hij dat dan toen niet wéér geworden? . . . Dat schilderen levert tegenwoordig toch niemendal op . . . Maar 't spreekt van zelf: meneer dweepte met zijn kunst . . . Altijd dat dwepen! . . . Dat doen de jongelui allemaal, allemaal! . . . Hij had wijs moeten zijn en weer naar Assendelft en Compagnie terug gaan.

ANNA.

Neen, meneer, dat kon niet; want zijn plaats was daar natuurlijk al lang bezet . . . En dan wilde zijn moeder dat ook volstrekt niet hebben . . . Liever behielp ze zich met mij op een klein kamertje, dan hem, die nu al zoo ver gevorderd was, zijn loopbaan te laten afbreken . . . (*Met veel gevoel.*) Die arme tante! . . . Wat had ze zich er een genot van voorgesteld haar zoon beroemd en gelukkig te zien! . . . En in plaats daarvan is ze gestorven zonder haar eenig kind bij zich te hebben . . . Niemand was er om haar de oogen te sluiten dan ik . . . (*Na een oogenblik zich herstellend.*) O, vergeef me, dat ik tegen u daarover spreek . . . 't Kan u natuurlijk niet schelen . . . Maar zij is voor mij een tweede moeder geweest . . . En zoo iets vergeet men niet.

CHARLOTTE, *na een oogenblik.*

Correspondeert u nog altijd met uw neef?

ANNA.

Een enkelen keer in het jaar . . . Vroeger deden we 't geregeld.

FRANK, *zonder bedoeling om Anna te hinderen.*

En aan wie ligt wel de schuld? . . . Aan u? Aan hem? Of aan een derde?

ANNA, *ter zijde.*

Hooren ze me nu uit, of niet?

CHARLOTTE, *schertsend.*

Je wordt indiscreet, Frank! . . . Op mijn woord! . . . (*Tegen Anna.*) Maar à propos, blijft uw neef nog lang in Antwerpen?

ANNA, *kortaf.*

Dat zou ik u niet kunnen zeggen.

CHARLOTTE.

Ik dacht toch dat men in den regel niet langer dan vier, vijf jaar daar aan de akademie bleef . . .

ANNA, *als boven.*

U is daarvan zeker beter op de hoogte dan ik.

FRANK.

Mijn opinie is dat we hem spoedig hier zullen hebben; Louise zal daar wel gesteld op wezen.

CHARLOTTE, *heeft inmiddels haar boek geopend, snel tegen Frank.*

Zeg, Frank, begrijp jij die woordspeling? (*Reikt Frank haar boek toe.*)

ANNA, *ter zijde.*

Wat willen ze toch met dat praten over mevrouw van Renenstein? (*Peinst en opent haar boek.*)

CHARLOTTE, *zacht tegen Frank.*

Pas toch wat op! . . . Ik weet niet of juffrouw Berner zelf niet een goed oogje op dien schilder heeft.

FRANK, *half luid, tevreden.*

O, maar dat was 't beste wat er gebeuren kon . . . Verreweg 't beste, 't beste! (*Charlotte wendt zich ontevreden van Frank af.*)

3^e TOONEEL.

CHARLOTTE, FRANK, ANNA, GEORGE.

GEORGE, *op midden, dient aan.*

Mevrouw van Renenstein! . . . Moet ik mevrouw maar hier inlaten?

CHARLOTTE.

Natuurlijk! (*George af.*)

FRANK.

Quand on parle du loup . . .

CHARLOTTE, *valt in de rede.*

St!

4^e TOONEEL.

CHARLOTTE, FRANK, ANNA, LOUISE.

Louise op midden; George heeft voor haar de deur geopend en verdwijnt.

CHARLOTTE, *gaat Louise te ontmoet.*

Beste Louise, moet jij je nu laten aandienen?

LOUISE.

In dít geval ja; want ik kom niet voor jou, maar voor juffrouw Berner. (*Anna is opgestaan en buigt beleefd.*)

FRANK.

Och, dat is een misrekening! . . . Ik dacht dat je bezoek óns gold . . . Maar neem plaats, ga zitten! (*Biedt Louise een stoel aan. Allen gaan zitten.*)

LOUISE, *tegen Anna.*

Ik zal u maar dadelijk zeggen dat 't een goede tijding is, die ik u kom brengen . . . (*Tegen Charlotte.*) Je permitteert immers?

CHARLOTTE.

Kun je dat nog vragen? . . . Zeg jij integendeel liever of je de juffrouw soms onder vier oogen wilt spreken.

LOUISE.

O neen, jelui moogt 't gerust hooren . . . (*Tegen Anna.*) Aan de akademie heeft Wieland op 't eind-concours den prix d'excellence behaald.

ANNA, *ontroerd, maar overgelukkig.*

Is 't waar, mevrouw? . . . Herman? . . . Herman den prix d'excellence? . . . O, maar dat is een buitengewoon geluk voor hem!

LOUISE.

Neen, meer dan dat: . . . 't zet de kroon op zijn werk.

FRANK.

Dat is te zeggen: . . . op zijn werk in Antwerpen, niet waar? . . . Want natuurlijk is zijn carrière dáár nu afgesloten . . . en begint dus heel gauw 't tweede bedrijf . . . Speelt te Amsterdam . . . Tooneel: een woning in de nieuwe buurt . . . Drie trappen hoog . . . Een jong vrouwtje! . . . (*Let vooral op Louise.*) Kom, bloos maar niet, juffrouw Berner! (*Licht vergenoegd totdat Charlotte tegen Louise spreekt.*)

LOUISE, *verrast maar volstrekt niet ontsteld, ter zijde.*

Zij?!

ANNA, *let op Louise, ter zijde, met argwaan.*

Ah! . . . Treft haar dat?! . . . Waarom?

CHARLOTTE, *ter zijde.*

Hij had meer gelijk dan ik! (*Luid tegen Louise.*) Vertel ons nu eens wat nader van die bekroning.

LOUISE.

Alles, wat ik ervan weet, is dat zijn schilderij Penélopé voorstelt . . . en dat de jury hem met algemeene stemmen den prix d'excellence heeft toegekend . . . Meer schrijft hij niet. . . (*Tegen Anna.*) 't Was weer echt op zijn manier. . . Een briefkaart van vier, vijf regels . . . Toen die bezorgd werd zat ik juist aan tafel, en nu vond ik 't aardig om u dat heuglijke nieuws zelf te komen meedeelen.

ANNA, *eenigszins stijf.*

O, ik vind 't allerhartelijkst van u, mevrouw, . . . en ik dank er u ook zeer voor.

LOUISE.

Eigenlijk verdien ik dat maar half . . . Ik moest tóch uit, . . . want ik ga met juffrouw Oostburg naar den Lohengrin . . . Zij is nu even met 't rijtuig een paar commissies gaan doen en komt me aanstonds hier afhalen.

CHARLOTTE.

Wel dat treft alleraardigst! . . . Jij gaat naar den Lohengrin: . . . en Frank en ik ook.

FRANK, *half verschrikt, half verbaasd.*

Maar Charlotte! . . . (*Heeft alle moeite om van zijn verbazing te bekomen.*)

CHARLOTTE, *valt zeer snel in de rede.*

Wat is 't Frank? . . . O, je bedoelt dat 't tijd wordt toilet te gaan maken? . . . Wees gerust: dat hoeft tegenwoordig niet meer . . . Je begrijpt, Louise, hoe blij ik was. . . Zoo even is Frank me met zijn uitnodiging komen verrassen . . . Intusschen . . . (*Ziet naar de pendule.*)

LOUISE.

Laat ik jelui vooral niet ophouden . . . Ga gerust je gang! . . . Als je mij maar zoolang gastvrijheid verleent tot mijn rijtuig komt . . . Misschien wil jelui zelf wel meerijden?

FRANK.

Maar dat is immers te veel, Louise, te veel!

CHARLOTTE.

Nu, ik accepteer, heel graag! (*Praat zacht met Louise.*)

FRANK, *ter zijde.*

Ai, dat is leelijk! Anders had ik nog wel kans gezien te ontglippen.

CHARLOTTE.

Kom, Frank, ga je nu gauw kleeden! . . . (*Tegen Louise.*) Ik ben in een ommezien terug. (*Drukt Frank voort; zacht tegen Frank.*) Ja, broertje, je moet eraan gelooven.

FRANK, *zuchtend, ter zijde.*

En 't lieve leven begint pas! (*Af rechts met Charlotte.*)

5^e TOONEEL.

ANNA, LOUISE.

LOUISE.

't Is wel een uitzondering, dat ik eens het genoegen heb u alleen te spreken.

ANNA, *is dit geheele gesprek zeer gereserveerd, maar vooral niet stuursch.*

U zult toch wel geen reden hebben om daarnaar te verlangen.

LOUISE.

Waarom? Denkt u soms, dat ik geen belang in u stel? . . . O, dan vergist u je . . . Geloof me: ik heb u bewonderd zoo dikwijls als ik u hier ontmoette . . . Of meende u dat ik juffrouw van Klaerdonck niet kende? . . . dat ik niet wist hoe nukkig, hoe heerschzuchtig, hoe wispelturig ze is? . . . En tóch verstaat u de kunst met haar om te gaan, ja, wat meer zegt: u bevalt haar . . . Want ik verzeker 't u: zij laat zich meer dan eens in dien geest over u uit . . . En als ik dan denk dat u vóór den dood van de moeder van Wieland nooit in een ondergeschikte betrekking is geweest, dan is er reden te over om uw gedrag te prijzen, om u te achten.

ANNA.

Ik doe mijn plicht; meer wordt van mij niet verlangd . . . Dat is alles.

LOUISE.

Als ieder handelde zooals u, zou 't menigeen beter gaan in de wereld. (*Na een oogenblik.*) Las u daar straks iets moois, toen ik binnenkwam?

ANNA.

Tennyson, mevrouw!

LOUISE.

Een van mijn lievelingsdichters . . . Bevalt hij u ook zoo goed?

ANNA.

Ik heb nog te weinig van hem gelezen om er een oordeel over te durven vellen.

LOUISE.

Ga er dan vooral mee door! . . . U zult 't zien : hoe meer je van hem leest, des te sterker grijpt hij je aan. (*Na een oogeblik.*) Scheelt er iets aan? . . . U is zoo stil.

ANNA.

Dat bericht, dat u me daareven bracht, geeft te denken.

LOUISE, *schertsend, vooral niet scherp.*

Wanneer ten minste meneer van Klaerdonck straks goed geraden heeft . . .

ANNA, *geërgerd.*

Maar . . .

LOUISE, *snel, zeer vriendelijk.*

Kijk, dat spijt me! . . . Ik wist werkelijk niet dat ik u met die woorden hinderde.

ANNA.

Weet u wat me hindert? . . . Dat een verstandige vrouw, als u, luisteren kan naar iets, wat een man, als meneer van Klaerdonck, zegt.

LOUISE.

Kom, nu maakt u hem zwarter dan hij is . . . Heusch! Hij beteekent niet veel, maar kwaad is hij niet . . . Als hij wat minder geld en wat meer te doen had, zou hij niet erger zijn dan 't gros van de menschen . . . U zult je toch over hem niet te beklagen hebben?

ANNA.

In 't minst niet . . . Maar al was dat wel, dan zou dat nog niemand van mij hooren.

LOUISE.

Toch doet u daar verkeerd aan . . . Waarom zoo terughoudend? . . . Ziet u mij ook aan voor een van die schepsels, die wat ze vandaag in vertrouwen vernemen, morgen aan de

groote klok hangen? . . . Of gelooft u soms dat ik 't niet goed met u meen?

ANNA.

't Tegenovergestelde heb ik nooit ondervonden.

LOUISE.

Dan hebt u ook geen recht eraan te twijfelen . . . Wat meer zegt: ik hoop nog eens in de gelegenheid te zijn 't u te bewijzen; want dikwijls heb ik me er een verwijt van gemaakt, dat mijn man en ik, door Wieland te protegeeren, in zekere mate oorzaak zijn geworden van dat u niet uw eigen meester is . . . O, ik begrijp wat u mist: . . . een vriendin . . . Ik zal niet tegen u zeggen dat u die in mij zult vinden; want u zou me toch niet gelooven; . . . maar onderhoud dit eene: als u ooit behoefte hebt aan raad, aan hulp, aan steun, . . . altijd zult u mij bereid vinden u die te verleen. (*Reikt Anna de hand.*)

ANNA, *heeft langzamerhand haar koelheid laten varen, neemt Louises hand aan; met gevoel.*

Ik dank u voor die woorden, mevrouw! . . . U kunt erop aan, dat ik ze ter harte zal nemen.

6e TOONEEL.

ANNA, LOUISE, CHARLOTTE.

CHARLOTTE, *met hoed en mantel, op rechts.*

Kijk, nu vergeet ik mijn handschoenen! (*Tegen Anna.*) Och, juffrouw, wees zoo goed ze even te gaan halen! . . . Ze lig-

gen op tafel . . . En doe er dan meteen wat poeder in! (*Anna af rechts, Tegen Louise.*) Aardig van Frank om me mee te nemen, niet waar? . . . Och, 't is zoo'n goede jongen! . . . Je had 't moeten bijwonen met hoeveel voldoening hij me kwam vertellen, dat hij twee plaatsen voor van avond had kunnen machtig worden! . . . Zoo oppervlakkig zou men 't niet zeggen, maar hij voelt diep, heel diep . . . Och, 't was maar te wenschen, dat hij . . . St! . . . Geen woord meer!

7^e TOONEEL.

LOUISE, CHARLOTTE, FRANK.

FRANK, *op rechts, met gekleede jas en hoogen hoed, en met paletot over den arm.*

Tot jelui orders, dames!

CHARLOTTE, *tegen Frank.*

Zoo gauw, als nu, heb je nog nooit in je leven toilet gemaakt. Dat is zeker ter wille van Louise.

LOUISE, *vriendelijk.*

Ik voel me dan ook ten hoogste erdoor vereerd. (*Praat zacht tegen Frank.*)

8^e TOONEEL.

LOUISE, CHARLOTTE, FRANK, ANNA.

Anna op rechts, brengt Charlotte de handschoenen. Frank en Louise praten samen.

CHARLOTTE, *haar handschoenen aantrekend, zacht tegen Anna.*

Wees zoo goed, juffrouw, te zorgen dat we, als we thuis

komen, wat te souperen vinden! . . . Vier personen behalve u . . . Of neen, beter nog: . . . zeg aan den knecht dat u hoofdpijn hebt, en liever op uw kamer blijft! . . . Ik stuur dan wel juffrouw Oostburg naar u toe . . . En u houdt haar daar wat aan den praat . . . Enfin, u begrijpt me, niet waar?

ANNA, *droog*.

Zeker! . . . En wat wenscht u te hebben?

CHARLOTTE.

O, vooral geen omhaal! . . . Eenvoudig! Heel eenvoudig! . . . 't Moet vooral niet lijken of ik er vooruit op had gerekend.

ANNA.

Ik zal ervoor zorgen.

9^e TOONEEL.

LOUISE, CHARLOTTE, FRANK, ANNA, GEORGE.

GEORGE, *op midden*.

't Rijtuig van mevrouw van Renenstein is voor. (*Af midden. Frank biedt Louise den arm aan.*)

LOUISE, *tegen Frank*.

Pardon, een oogenblik! (*Gaat naar Anna en praat zacht tegen haar.*)

CHARLOTTE, *ziet Louise en Anna aan, ter zijde*.

Zóó intiem met juffrouw Berner! . . . Dan denkt ze zelf ook niét om den schilder . . . En dus had ik toch gelijk.

LOUISE, *tegen Anna, luid*.

Denk om onze afspraak! . . . U weet waar ik woon . . . (*Reikt Anna de hand.*) Adieu!

FRANK, *schijnbaar vol ijver.*

Kom, Louise, laten we gaan! Ik zou niet graag een enkele noot van dien Lohengrin missen; want ik ben dol, dol op de opera (*Praat onder het heengaan zacht tegen Louise. Louise, Frank en Charlotte af midden.*)

10^e TOONEEL.

ANNA.

Zij heeft de vertrekkenden nagestaard, loopt onder de volgende woorden nu en dan in heftige beweging op en neder.

»Denk om onze afspraak! U weet waar ik woon.» . . . Dus er schijnt haast bij de zaak te zijn . . . Wat ter wereld kan die vrouw hebben bewogen zóó tegen mij te spreken? . . . Wil ze misschien? . . . Ja, dat is 't . . . Ze wil hooren hoe ik over Herman denk, . . . of ik Herman lief heb . . . God, God! . . . Of ik Herman lief heb?! . . . Ze moest eens weten hóé lief ik hem heb! . . . En dat zou ik háár vertellen? (*Zich bedenkend.*) En waarom niet? . . . Ze stelt immers zoo veel belang in Herman . . . Ja, maar wat voor belang? . . . Zelfs meneer van Klaerdonck vond die protectie in 't oog loepend! . . . Als hij eens gelijk had! . . . Als ze eens . . . Ze is mooi, rijk . . . En ik? . . . Ah, dat geld, dat geld! . . . (*Na een oogenblik.*) Waarom moest alles ook zóó loopen, als 't gelooopen is? . . . Als meneer van Renenstein hem niet had ontmoet, was hij geen schilder geworden; dat is waar; maar wie weet of hij dan niet veel gelukkiger was geweest? . . . Hij . . . én ik . . . En nu, . . . nu zijn zij door hun geld, door hun goedheid oorzaak dat wij gescheiden werden, . . . en misschien wel voor goed . . . Daar in Antwer-

pen zal hij wel andere meisjes hebben leeren kennen . . . En als hij hier terugkomt, vindt hij haar . . . haar, die zich tusschen hem en mij heeft ingedrongen, . . . haar, die zich aan mij wil opdwingen als vertrouweling . . . En die zou ik alles toevertrouwen? . . . Dat nooit! (*Herstelt zich na een oogeblik.*) Oeh, vooruit maar! . . . Aan 't werk! . . . Aan 't eentonige, dagelijksche slavenwerk! Dat is toch de eenige manier om je verdriet te verdooven. (*Begint het theegoed om te spoelen.*) O ja, ik mag er wel om denken, dat ik straks op hoog bevel hoofdpijn moet hebben.

11^e TOONEEL.

ANNA, GEORGE.

GEORGE, *op midden.*

Juffrouw, daar is een heer om u te spreken.

ANNA, *verbaasd.*

Een heer? . . . Om mij te spreken?

GEORGE.

Hij zei dat hij zooveel als famielje van u was . . . Hij heet Wieland.

ANNA, *opgetogen.*

Wat zeg je? . . . Herman?!

GEORGE.

Zijn voornaam heeft hij niet gezegd . . . (*Op deſtigen, niet vrijpostigen toon.*) Maar als ik er u plezier mee doe, wil ik 't wel eens gaan vragen.

ANNA.

Neen, neen, dat hoeft niet . . . Verzoek meneer maar hier

te komen! (*George af midden.*) Ah, Goddank! Dan denkt hij toch nog om me! . . . Wel heeft hij háár geschreven en mij niet; . . . maar mij zoekt hij toch 't eerst op!

12c TOONEEL.

ANNA, HERMAN.

Herman op midden, eenigszins artistiek gekleed, zeer korte winterjas.

ANNA, gaat Herman teemoet.

Herman, Herman, wat een verrassing! . . . (*Geeft Herman beide handen.*) Hoe gaat 't? . . . Goed? Ja, dat spreekt van zelf . . . Je bent natuurlijk gelukkig . . . overgelukkig.

HERMAN.

En jij? . . . Hoe is 't met jou? . . .

ANNA.

Best . . . Maar ga toch zitten! . . . Hier, bij den haard. (*Geeft Herman een stoel bij den haard.*) Je zult wel moe zijn van de reis . . . Hoe laat ben je aangekomen?

HERMAN.

Even over zevenen.

ANNA, is telkens op het punt haar groote vreugde te verraden, maar houdt zich dan nog juist bij tijds in. Herman moet dus niet bemerken, hoe gelukkig zij zich gevoelt, maar het publiek wel.

En dan dadelijk om mij gedacht? . . . Om je oude vrien-

din?! . . . Dat is aardig van je . . . En weet je waarom me dat nu dubbel plezier doet? . . . Omdat ik daar straks, even voor dat jij hier kwam, eigenlijk zonder bepaalde reden zoo angstig, zoo beklemd was; . . . net alsof me een ongeluk boven 't hoofd hing . . . Dwaas, niet waar? . . . 't Is eigenlijk om van te lachen . . . (*Barst in een zenuwachtig lachen uit en heeft de grootste moeite om haar tranen in bedwang te houden.*)

HERMAN, *schertsend.*

Weet je wat ik geloof? . . . Dat ik je gestoord heb in je middagdutje . . . Je had bepaald een benauwden droom.

ANNA, *gaat onder de volgende woorden zitten.*

Ja, dat was 't wel, een heel benauwden droom . . . Maar dat daargelaten . . . Je moet nu aan 't vertellen . . . Ben je voor goed hier in stad gekomen? . . . Of moet je nog weer naar Antwerpen terug?

HERMAN.

Neen, dat Goddank niet!

ANNA.

O, hoe heerlijk! Dan zal ik eindelijk weer eens een goeden vriend hier in Amsterdam hebben, dien ik af en toe kan spreken, . . . dien ik vertellen kan wat ik op 't hart heb . . . Want, ik zeg 't niet om te klagen, dat weet je wel beter; maar zoo altijd onder menschen te moeten zijn wien je volkomen onverschillig bent, dat is verschrikkelijk!

HERMAN.

Dat weet ik maar al te goed.

ANNA.

Dus jij kent dat gevoel van verlatenheid ook? . . . Jij, die net kunt doen en laten wat je wilt?!

HERMAN.

Waarschijnlijk nog wel meer dan jij. (*Zucht.*)

ANNA, *gaat met belangstelling naar Herman.*

Wat is er, Herman? . . . Je bent zoo somber . . . En dat op een dag als van daag! (*Vroolijk.*) Maar kom, 't is eigenlijk mijn schuld; ik ben begonnen erover te praten . . . Laat me je liever eens van harte gelukwensen met je bekroning! (*Reikt hem de hand.*) Daar! . . . Nog een heele boel dito-dito na deze! (*Langzaam.*) Wat zou je moeder gelukkig geweest zijn, als ze dat had mogen beleven!

HERMAN, *half in gedachten.*

Moeder! . . . (*Dof.*) 't Is misschien maar beter zoo.

ANNA.

Wat zeg je? . . . Je goede moeder . . .

HERMAN, *valt in de rede, eerst bitter, daarna opgewonden.*

Heeft nu ten minste haar illusies niet in rook zien verdwijnen . . . Zij had me gelukkig willen zien, . . . en jij houdt me voor gelukkig. . . (*Lacht.*) Hahaha! Gelukkig! . . . Gelukkig?! . . . Je weet niet wat je zegt.

ANNA, *bezorgd.*

Herman, ik begrijp je niet, op mijn woord! . . . Spreek je zóó den dag na je bekroning?!

HERMAN, *ironisch.*

Ah, die bekroning! Dát maakt voor jou 't geluk uit! . . . Natuurlijk, . . . als echte vrouw hecht jij aan zoo'n onderscheiding, die eigenlijk niets beteekent . . . En ik, . . . weet je hoe ik erover denk? . . . Ik gaf graag al wat ik bezit, als die zoogenaamde eer een ander was ten deel gevallen. (*Staat op.*) Of meende je soms dát 't me wat waard was om

de beste te heeten onder twintig krukken? . . . Denk je soms dat ik die schilderij mooi vind? . . . Geen mensch weet beter dan ik, dan ik zelf, hoe slecht ze is! . . . En toch te moeten hooren van Jan-en-alleman: »O, 't is zóó mooi, 't is zóó superber!» (*Loopt opgewonden heen en weer.*)

ANNA, *eenigszins beschroomd.*

Ik dacht toch . . .

HERMAN.

Ja, wat jij nu dacht, geeft me niemendal! . . . (*Ironisch.*) Overal spreken ze nu van me . . . De kranten zijn vol van 't eerste werk van dat veelbelovende jongemensch . . . Heerlijk, niet waar? . . . Ja, maar als dat veelbelovende jongemensch zijn belofte nu eens niet nakomt, wat dan?

ANNA.

En waarom zul je dat niet? . . . Je kunt immers blijven werken.

HERMAN.

Blijven werken?! (*Lacht.*) Hahaha! . . . Blijven werken?! 't Is om te lachen! . . . Maar 't is waar: van iemand, als jij bent, kon ik moeilijk anders verwachten. (*Anna is zichtbaar pijnlijk aangedaan.*) Blijven werken! Net als een slaaf of een paard in den tredmolen, niet waar? . . . Op die manier stel jij 't je voor . . . 's Morgens vroeg op . . . Klokke-zoo-laaf ontbijten, en dan aan 't werk tot koffietijd . . . 't Mocht wat! . . . Je zou nog wel anders opkijken, als je me eens dagen lang niets zag doen . . . Ja, niets . . . Ten minste, niets wat jij zien kunt . . . Maar 't zijn juist die dagen van niets-doen, die den artist 't meest verslijten.

ANNA, *aarzelend.*

Maar is 't dan waar, . . . dat alle artisten . . . en dus jij ook . . .?

HERMAN, *vallt in de rede.*

Och, je verstaat me verkeerd . . . Je denkt aan dagen van uitspattingen . . . Daar heb ik 't niet over . . . Ik spreek van dagen van strijd . . . Van dagen, waarin je tot de overtuiging komt, dat je niet kúnt wat je wénscht, en dat niet déúgt wat je gisteren heel mooi dacht gedaan te hebben . . . O, jij kent dat gevoel niet . . . Voor je te zien wat op dat oogenblik je ideaal is, . . . alle lijnen, . . . alle kleuren, . . . alle schakeeringen, . . . en toch niet in staat te zijn om te geven wat je geven wilt . . . Probeer 't maar! . . . Elk afzonderlijk beantwoorden de verwen van je palet aan wat je je voorstelt: . . . zoodra je ze op 't dock bij elkaar brengt, is 't alsof ze je spottend toeroepen: »Je bent toch niets meer dan een machteloos schepsel!» . . . Ja, wól een machteloos schepsel . . . En de overtuiging van die machteloosheid is de marteling . . . neen, 't is meer dan dat: . . . 't is de ondergang van den kunstenaar (*Vallt op een stoel neer, met het hoofd in de handen.*)

ANNA, *is langzamerhand meer en meer ontsteld. Ter zijde.*

Wat te doen? . . . Wat te beginnen? . . . (*Nadert Herman. Luid.*) Beste Herman, luister even naar me! . . . Ik weet wel dat ik van dat alles geen verstand heb, dat ik je niet helpen kan . . . Maar je hebt immers vrienden . . . Spreek met die!

HERMAN.

Vrienden? . . . Ik? . . . Waar? . . . In Antwerpen mischien? . . . O ja, mooie vrienden! . . . De een nog al jaloezischer dan de ander, . . . alleen om die ongelukkige bekroning . . . Juíst om hén ben ik zoo onverwachts vertrokken . . . Je weet niet wat ik daar heb uitgestaan in die

laatste dagen voor de uitspraak van de jury . . . Je hoort dan zooveel verschillende opinies en voorspellingen van zogenaaemde vrienden evengood als van vijanden, dat je je duizend mijlen ver wenscht . . . Gisteren na de uitspraak hadden we een diner . . . Ik was toen abnormaal, dat spreekt van zelf . . . Maar van morgen had ik opnieuw zoo'n onbeschrijfelijk gevoel van verlatenheid en ellende, dat ik niet beter wist te doen dan dadelijk naar hier te sporen . . . Hier dacht ik harten te vinden, die me verstaan ; . . . en ik vind : . . . ik vind jou, die me niet begrijpt . . . en mevrouw was uit.

ANNA, *ontzet, langzaam.*

Mevrouw . . . was . . . uit?

HERMAN.

Verwondert je dat zoo ?

ANNA, *tracht haar ontroering te verbergen.*

Dus je bent eerst naar mevrouw geweest ?

HERMAN.

Dat spreekt immers van zelf.

ANNA, *ter zijde.*

Dus niet 't eerst bij mij !

HERMAN, *is inmiddels veel kalmer geworden.*

Achteraf ben ik blij dat ik haar niet gevonden heb . . . Want zij . . . zij is de eenige, die me verstaan, die me begrijpen kan . . . Ik had nu eenmaal behoefte mijn hartlucht te geven . . . En als ik haar had thuis getroffen . . . zou ik haar 'tzelfde hebben gezegd, wat jij nu van me gehoord hebt . . . En dat zou ik me nooit hebben vergeven.

ANNA, *met een schemering van hoop.*

Waarom? . . . Omdat je haar niet zoo vertrouwt als mij ?

HERMAN.

Neen; omdat ik haar geen verdriet wil aandoen!

ANNA, *gesmoord, ter zijde.*

Ah!

HERMAN.

Ik heb 't je straks al gezegd: zij is de eenige, die me verstaan, die me raden, die me helpen kan . . . En toch, al ben ik daar nog zoo zeker van: . . . ik kan, ik mag, ik wil haar niet zeggen hoe ongelukkig ik me voel . . . Want ik ben dat geworden door háár toedoen . . . Zij had niet anders dan mijn geluk op 't oog . . . Ze denkt dat ik gelukkig ben . . . Laat ze in dien waan blijven! (*Weedt zich van Anna af.*)

ANNA, *ter zijde, met hijgenden boezem.*

Dus zij moet gespaard worden . . . en ik niet!

HERMAN, *geheel kalm geworden, keert zich plotseling, onwillekeurig, naar Anna en blijft, getroffen door de schoonheid van haar vormen, staan.*

Blijf eens een oogenblik zoo staan, Anna!

ANNA, *maakt een onwillekeurige beweging met den eenen arm; op ontevreden toon.*

Waartoe?

HERMAN.

Neen, niet bewegen! (*Gaat naar Anna en vat haar arm beet.*) Ik mag wel even, niet waar? (*Brengt den arm weder in de vroegere houding terug, en doet dan een paar passen achterwaarts, steeds naar Anna ziende.*) Prachtig! Prachtig!

ANNA.

Wat bedoel je toch?

HERMAN.

Dat ik, juist in dién stand, zoo dolgraag eens je portret zou willen schilderen . . . Wat een verschil bij die ellendige modellen, waarmee wij ons moeten behelpen! . . . Uren lang zit je er alleen mee . . . Je bent gedwongen allerlei vuile praatjes aan te hooren . . . en 't zijn toch niets meer dan stukken hout . . . God, wat zou dat heerlijk wezen, als iemand als jij zich eens getrooste voor ons te poseeren!

ANNA, *heeft met moeite zich ingehouden, eerst bitter, dan meer en meer heftig.*

Ah! . . . Dát was 't dus, waarom je me zoo belangstellend aanzag! Een model! . . . Ben ik dúár goed voor? . . . Sta ik daar laag genoeg voor? Dank je, Herman! . . . Dank je hartelijk voor je aanbod; . . . maar ik ben gelukkig nog niet diep genoeg gevallen om dat aan te nemen. (*Wendt zich verontwaardigd van Herman af.*)

HERMAN.

Daar heb je 't nu al weer . . . Voor de zooveelste maal versta je me verkeerd . . . Ik deed je geen verzoek . . . (*Ironisch.*) Ik nam alleen den moed een invallende gedachte uit te spreken . . . Maar ik ben eigenlijk dwaas dat ik me nog rechtvaardig . . . (*Langzamerhand met meer gevoel.*) Ik heb 't al lang gedacht: . . . mijn kunst is jou onverschillig en laat je koud . . . Wij, die vroeger zoo goed met elkaar overweg konden, . . . verstaan elkaar niet meer . . . Onze wegen loopen voortaan uiteen . . . God geve, dat 't jou verder goed gaat! . . . Wat er van mij komt mag de hemel weten! (*Gaat naar de deur.*)

ANNA, *met gevoel.*

Herman!

HERMAN.

Laat mij maar! . . . Jij kunt mijn toestand toch niet veranderen. (*Af midden.*)

ANNA.

Ah! . . . Natuurlijk! . . . Ik kan dat niet, . . . en zij, zij zou 't wel kunnen! (*Valt overmand door smart in een stoel.*)

Scherp valt.

TWEEDE BEDRIJF.

Tooneel: een zeer ruim en zeer elegant vertrek bij Louise van Renenstein. Twee deuren rechts, twee links en één in het midden. Zeer elegante meubelen. Hier en daar kunstvoorwerpen, albums, bustes, enz. Een tafel met boekwerken.

1e TOONEEL.

HENRIËT, daarna LOUISE.

Bij het opgaan van het scherm komt Henriët, in vrij elegante kleding op, eerste deur rechts, loopt terstond naar de eerste deur links en klopt aan.

LOUISE, achter de schermen.

Binnen!

HENRIËT, naar buiten sprekend.

Mevrouw, Dirk is terug van de boodschappen . . . Wil ik hem bij u sturen?

LOUISE, *achter de schermen.*

Neen, ik kom bij je . . . (*Op, in elegant morgentoilet, eerste deur links.*) Roep hem maar even hier, als je wilt. (*Henriët belt.*) Ik ben nieuwsgierig naar 't antwoord.

2e TOONEEL.

HENRIËT, LOUISE, DIRK.

Dirk op tweede deur rechts.

LOUISE, *tegen Dirk.*

Wel?

DIRK.

Aan den schouwburg is niets gevonden dan één waaier en één tooneelkijker, maar heel anders dan die van mevrouw . . . 't Was er een heelemaal van ivoor met . . .

LOUISE, *valt in de rede.*

Nu ja, die beschrijving schenk ik je . . . En 't briefje voor meneer Wieland?

DIRK.

Heb ik bezorgd . . . En de portier van 't hôtél kwam terug met de boodschap dat 't goed was.

LOUISE.

Mooi! . . . Maar zeg eens! . . . Je weet immers zeker dat mijn tooneelkijker niet in 't rijtuig ligt?

DIRK.

Ja, mevrouw! Ik heb zelf de kussens van de banken genomen, maar niets gevonden.

LOUISE.

Goed, dan kun je gaan. (*Dirk af tweede deur rechts.*)

3^e TOONEEL.

HENRIËT, LOUISE.

LOUISE.

Ik begrijp er niets van . . . Jij herinnert je toch ook dat ik den kijker meegenomen heb?

HENRIËT.

Zelf heb ik hem u aangegeven toen u de loge uitging . . . En ik herinner me ook stellig dat u hem van uw linkerhand in uw rechter genomen hebt, toen meneer en juffrouw van Klaerdonek u in de vestibule te gemoet kwamen om naar huis te rijden.

LOUISE.

't Eenige, wat mogelijk is, is dat ik hem met in of uit 't rijtuig stappen heb laten vallen.

HENRIËT.

Dan zal ik van avond in de krant er de politieberichten eens op na lezen.

LOUISE.

En als dat niets geeft, Henriët, zullen we mijn fonds voor onvoorziene uitgaven moeten aanspreken.

4^e TOONEEL.

HENRIËT, LOUISE, DIRK.

DIRK, *op midden, met een visite-kaartje op een blad.*

Een dame om mevrouw te spreken. (*Biedt Louise het kaartje aan.*)

LOUISE, *neemt het kaartje aan, leest.*

Anna Berner . . . (*Tegen Dirk.*) Verzoek de juffrouw hier te komen! (*Dirk af midden.*) Wat voor belangrijks zou die hebben?

HENRIËT, *onder het heengaan.*

Als u gisteren avond de uitnodiging voor 't souper bij de van Klaerdoncks had aangenomen, zou ik zeggen dat ze uw kijker kwam terugbrengen. (*Af eerste deur rechts.*)

LOUISE, *in gedachten.*

Zou 't over hém zijn? . . .

5e TOONEEL.

LOUISE, ANNA.

Anna, in wandeltoilet, op midden; Dirk heeft voor haar de deur geopend en verdwijnt.

LOUISE, *gaat Anna te gemoet en reikt haar de hand.*

Kom binnen, juffrouw! . . . (*Biedt Anna een stoel aan.*) 't Doet me recht veel genoegen, dat u zoo gauw eens aankomt. (*Gaat zitten.*)

ANNA, *gezelen.*

Ik mocht gerust bij u aankloppen, zei u me gisteren avond, als ik ooit behoefte had aan uw raad of aan uw hulp.

LOUISE.

En nu komt u dat dus doen? . . . Uitstekend! . . . Zeg gerust wat 't is, en, als 't eenigszins in mijn vermogen ligt, zal ik u gaarne van dienst wezen.

ANNA.

't Is niet voor mij, mevrouw, maar voor een ander, . . . voor mijn neef.

LOUISE, *verwonderd*.

Voor Wieland?! . . . Hé! . . . Heeft die dan bij mij een tusschenpersoon noodig?

ANNA.

In dit geval ja, mevrouw! . . . Maar hij zelf weet niet dat ik hier ben, en wat meer zegt: hij mag dat niet eens weten. Ik zou dus zeer gaarne van u de verzekering ontvangen, dat ons gesprek een geheim blijft tusschen u en mij.

LOUISE.

't Spijt me, maar ik mag u die niet geven; . . . want éénmaal in mijn leven is 't me gebeurd, dat ik een ongeluk had kunnen voorkomen, als ik niet door 't onvoorzichtig afleggen van zulk een belofte gedwongen was geweest te zwijgen. Sedert heb ik me vast voorgenomen nooit meer een geheim aan te hooren, wanneer een dergelijke verzekering van me gevergd werd . . . Nu moet u zelf weten wat u doen wilt: . . . rekenen op mijn discretie, of voor u houden wat u van plan was me mee te deelen.

ANNA.

Wat u me daar zegt, is me meer waard dan de plechtigste belofte van geheimhouding.

LOUISE.

En wat is er dan voor gewichtig nieuws? . . . Want, eerlijk gezegd, na die inleiding verwacht ik niet veel goeds.

ANNA.

Hebt ú Herman al gesproken?

LOUISE.

Neen!

ANNA.

Nu, ik wel . . . Mij heeft hij dingen meegedeeld, die hij u niet zeggen durft, niet zeggen mag, niet zeggen zal . . .

Voor mij heeft hij zijn hart uitgestort . . . En daaruit is mij gebleken, dat 't best, wat u voor hem doen kunt, is: . . . hem te verbieden . . . voort te gaan met schilderen.

LOUISE.

Wat vertelt u me daar? (*Zeer geaccentueerd.*) Ik moet Wierland verbieden voort te gaan met schilderen?!

ANNA.

Ja, dat moet u . . . En hoe eer hoe beter . . . Ik verzeker 't u . . . 't Is hoog noodig . . . Daarvan ben ik heilig overtuigd.

LOUISE, *maakt een beweging als van iemand die er niets van begrijpt. Daarna zeer kalm.*

Als ik u niet kende . . . verklaar ik u dat ik . . .

ANNA, *vallt snel in de rede.*

Zou twijfelen of ik wel bij mijn verstand ben! . . . O, dat kan ik me best voorstellen . . . Mijn eigen ooren kon ik niet gelooven bij wat ik van Herman hoorde . . . Evenals ú, dacht ik hem gelukkig, en hij is . . . hij is diep te beklagen.

LOUISE, *angstig.*

Maar wat is er dan toch? . . . Heeft hij misschien schulden? . . . Of . . .

ANNA.

O neen, erger dan dat.

LOUISE, *angstig.*

Nog erger?! . . . Maar wat dán? . . . Wat? . . . Ik wil 't weten . . . Wat heeft hij u gezegd?

ANNA.

Al was ik in staat u een voor een al zijn woorden van gisteren avond over te brengen, dan zou dat nog niet baten . . . De indruk zou een geheel andere wezen . . . U had 't

hem zelf moeten hooren zeggen . . . Maar dit eene weet ik, de slotsom van alles: . . . Herman wanhoopt aan zijn kunst en aan zich zelf.

LOUISE, *is door de laatste woorden van Anna blijkbaar gerustgesteld en spreekt zeer slegmatiek.*

Is 't anders niet! . . .

ANNA, *verbaasd, bijkans verontwaardigd.*

Maar, mevrouw!

LOUISE, *op overtuigenden, zeer hartelijken toon.*

't Verbaast u, dat ik zoo spreken kan, niet waar? . . . O, u zult u nog wel meer verbazen . . . Want wat u me daar als zoo iets verschriklijks verteld hebt, doet mij integendeel heel veel genoegen . . . (*Anna wil in de rede vallen.*) Neen, laat me uitspreken! . . . Ik weet wat artisten zijn. Juist dergelijke aanvallen van moedeloosheid, van gebrek aan zelfvertrouwen zijn 't kenmerk van den waren kunstenaar . . . Daaruit blijkt dat hij zijn ideaal hoog heeft gesteld, . . . misschien wat te hoog voor zijn krachten en dus voor 't oogenblik onbereikbaar; . . . maar 't geeft tevens een waarborg dat hij iets leveren wil, en dus ook leveren zal, dat verheven is boven 't alledaagsche en banale . . . Geloof me: zijn wanhopige stemming van gisteren avond is de natuurlijke reactie na de opwinding van de laatste dagen . . . Waarschijnlijk heeft die stemming nu alweer plaats gemaakt voor eene, die meer rooskleurig is; en mocht dat niet zoo zijn, dan zal in elk geval na zijn bezoek bij mij er geen spoor meer van te vinden wezen.

ANNA.

U hebt misschien gelijk, mevrouw; maar overtuigen kunt u mij niet; want ú redencert, en ik gevoel . . . Alleen als u hem gisteren avond had gezien en gehoord, zou 't u niet verwonderen, dat ik 't nog waag u tegen te spreken . . . Ik kan 't niet helpen, maar dat tooneel zal ik nooit vergeten; en daarom verzoek ik, neen, smeeik ik u: tracht ú zelf hem te begrijpen . . . U kunt dat . . . Ja . . . (*Met eenige aandoening, als kostte het haar moeite het volgende uit te brengen.*) Hij beweerde zelfs dat u alleen daartoe in staat is . . . En als u dát gedaan hebt, . . . dan . . . dan laat ik aan u over te handelen zooals u 't beste acht. (*Staat op.*)

LOUISE, *staat op.*

Je bent een braaf meisje, juffrouw! . . . Ik apprecieer zeer wat u op dit oogenblik voor Herman gedaan hebt . . . Gaarne zal ik dus doen wat u mij vraagt . . . Ik zal met hem spreken . . . Maar ik zeg 't u vooruit: U zult zien dat hij er niet aan denkt zijn kunst vaarwel te zeggen . . . Neen, hij zal die blijven beoefenen en met en door die kunst gelukkig worden . . . Ik verzeker 't u . . . Ik geef er u mijn woord op!

ANNA.

Als u dat gelukt, mevrouw . . .

LOUISE.

Dat zal 't . . . Wees gerust!

ANNA.

Dan verdient u mijn dank voor eeuwig! (*Reikt Louise de hand, dan met een buiging af midden. Louise belt en staat dan een oogenblik in gedachten.*)

6^e TOONEEL.

LOUISE.

Was 't niet maar 't beste, als die twee een paar werden? Zoo'n kalme omgeving zou voor Wieland zeker goed wezen. Zij verlangt niets liever; dat blijkt uit alles . . . En hij . . . zal in haar een vrouwtje vinden, zoo goed als er een zijn kan . . . (*In gedachten.*) Zou 't? . . . (*Zichtbaar inwendig bewegen, maar niet te sterk. Onbewust gevoel van opkomende jaloezie.*) Waarom hindert me die gedachte zoo? . . . Ik . . . (*Zenuwachtig spel met haar zakdoek. Dan zich herstellend.*) Kom, wat scheelt me toch? . . . Ik sta te droomen! (*Lacht zenuwachtig.*) Hahaha! Wat dwaze inval! (*Snel af tweede deur links.*)

7e TOONEEL.

CHARLOTTE, HENRIËT.

Charlotte in wandeltoilet met mof, op midden, gevolgd door Henriët.

HENRIËT, *ziet rond bij het binnentreden.*

Is mevrouw niet meer hier? . . . Dan kleedt ze zich zeker.

CHARLOTTE, *verwonderd.*

Nog geen toilet gemaakt? . . . Hé!

HENRIËT.

Neemt u asjebliëft plaats! (*Biedt Charlotte een stoel aan.*)
Ik zal mevrouw waarschuwen. (*Wil heengaan.*)

CHARLOTTE, *gaat zitten.*

O neen, doe dat vooral niet! . . . Ze moet zich om mij

niet haasten . . . Ik heb al den tijd . . . Maar wat ik zeggen
wou? . . . Zeker onverwachts bezoek gehad, hè?

HENRIËT.

Juffrouw Berner was hier.

CHARLOTTE.

Juffrouw Berner?! . . . Wat kwam dié doen?

HENRIËT, *eenigszins scherp*.

Ik zou 't u niet kunnen zeggen; want ik ben niet gewoon
te vragen naar wat men mij niet meedeelt. (*Wendt zich af
en schikt een en ander in orde.*)

CHARLOTTE, *gemaakt vriendelijk*.

Kijk, nu zou 't haast lijken, als of u dacht dat ik dat wél
deed! . . . Maar u weet wel beter, niet waar? . . . Dat zou
net iets voor mij zijn . . . Foei! . . . Vertel me eens . . .
Maar toe, doe me 't plezier te gaan zitten! . . . 't Hindert me
altijd zoo met iemand te praten die staat . . . (*Henriët gaat
zitten.*) Hebt u er niet van opgekeken, dat meneer Wieland
in de stad was? . . . Of wist mevrouw vooraf dat hij komen
zou?

HENRIËT.

Pardon! . . . Bij onze thuiskomst, gisteren avond, vond me-
vrouw zijn kaartje.

CHARLOTTE, *na een oogenblik*.

Men zal 't hem wel kunnen aanzien, niet waar?

HENRIËT.

Wat bedoelt u?

CHARLOTTE.

Dat hij in den laatsten tijd zoo hard gewerkt heeft.

HENRIËT.

Maar wien meent u dan?

CHARLOTTE.

Meneer Wieland natuurlijk.

HENRIËT, *eenigszins ongeduldig.*

Daar kan ik u niet van op de hoogte helpen . . . Ik heb nog niet 't genoeg gehad hem te ontmoeten.

CHARLOTTE.

Och kom?! . . . Was u niet thuis toen hij hier was?

HENRIËT, *als boven.*

Dat meen ik u straks al te hebben gezegd.

CHARLOTTE.

Toen spraken we over gisteren avond . . . Maar van morgen?

HENRIËT, *kortaf.*

Van morgen is meneer Wieland niet hier geweest.

CHARLOTTE, *ter zijde.*

Zie zoo, dat weten we.

HENRIËT.

Als u 't goed vindt, zal ik mevrouw toch maar even gaan waarschuwen. (*Staat op.*)

CHARLOTTE.

Maar zeg haar, asjeblijft, dat als ze soms plan heeft uit te gaan . . .

HENRIËT, *vult in de rede.*

Pardon! Mevrouw verwacht visite

CHARLOTTE.

O ja, natuurlijk meneer Wieland. (*Doet als of ze wil heengaan. Geveinsd.*) Maar dan wil ik haar niet hinderen.

HENRIËT.

U hebt nog wel even den tijd . . . Meneer komt pas om drie uur. (*Af tweede deur links Charlotte staat op.*)

8^e TOONEEL.

CHARLOTTE.

Nu even recapituleeren en combineeren . . . Ze wist niet dat Wieland uit Antwerpen zou overkomen . . . Dat kan goed en dat kan slecht zijn voor mijn plan . . . Neen, neen! . . . 't Is goed, heel goed . . . Want, als hij 't in een vlaag van verliefdheid had gedaan, zou hij van morgen al hier zijn geweest . . . Maar waarom heeft ze dan gisteren avond geweigerd bij ons te soupeeren? . . . Dat blijft me een raadsel . . . Enfin, daardoor heb ik gelegenheid gehad haar binoele mee te nemen; een superber voorwendsel voor mijn bezoek! . . . Superber! (*Na een oogenblik.*) Maar wat moest juffrouw Berner hier doen? . . . Wacht eens! . . . Gisteren avond na de visite van Wieland is ze dadelijk naar haar kamer gegaan en niet weer voor den dag gekomen . . . Daar moet dus tussehen die twee heel wat belangrijks zijn verhandeld . . . Misschien wel een declaratie . . . Juist, juist, juist, juist! . . . 't Komt alles uit, 't komt alles uit . . . Ze zal nu met Louise over hun engagement hebben gesproken, en om drie uur verschijnt Wieland en dan wordt de zaak beklonken . . . Dat sluit als een bus . . . 't Kan niet mooier! Louise à prendre, en dus veel kans voor Frank . . . Zoo komt dat zaakje best in orde . . . En daarná, (*Ziet tevreden in den spiegel.*) . . . als ik dan geen jongeren broer meer naast me heb, zie ik er licht een jaar of acht jeugdiger uit. (*Komt naar voren.*) In ieder geval blijf ik nu hier tot drie uur. Ik wil die eerste ontmoeting met Wieland wel bijwonen. Gaat die in de puntjes, dan ben ik heelemaal zeker van mijn zaak . . . Kom! Vóór alles mag ik nu wel zorgen dat ze me niet beschuldigen van diefstal in een rijtuig. (*Gaat naar haar*

mof, die ze ergens heeft neergelegd.) 't Is bijkans zakkenrollen! (Neemt een tooneelkijker in étui uit de mof en houdt dien in de linkerhand.) Charlotte van Klaerdonck een pickpocket! (Lacht.) Hahaha!

9e TOONEEL.

CHARLOTTE, LOUISE

Louise, in elegant toilet, op tweede deur links.

CHARLOTTE, *gaat Louise te gemoet en reikt haar de hand.*

Dag, lieve Louise! Schaamrood sta ik voor je, schaamrood! . . . Zie eens wat ik hier heb! (*Houdt haar den tooneelkijker voor.*) Bij ongeluk heb ik hem meegenomen.

LOUISE.

Wel dat doet me genoeg. (*Neemt den tooneelkijker aan.*) Ik dacht heusch dat ik hem verloren had. Mijn bediende is zelfs al naar den schouwburg ervoor geweest.

CHARLOTTE.

Och kom! Dat spijt me! . . . Als ik dat geweten had, had ik je hem bepaald van morgen vroeg teruggestuurd . . . Maar zie je: 't had er dan veel van gehad of je een cadeautje kreeg. Daarom wou ik je 'm liever zelf terugbrengen en meteen mijn excuses maken . . . Ik hoop nu maar dat je me mijn vergissing niet kwalijk neemt. (*Zucht.*) Ik was gisteren avond wat verstrooid, en dat is waarlijk geen wonder . . .

LOUISE.

Kom! Een half woord is nog te veel . . . Maar ga toch zitten! (*Wijst haar een stoel aan.*)

CHARLOTTE.

Als ik je niet derangeer . . . Maar anders . . . (*Gaat zitten.*)

LOUISE.

Integendeel. (*Gaat zitten.*) 't Was prachtig gisteren avond! Zoo'n helden-tenor hebben we in jaren niet gehad. Ik heb bepaald genóten.

CHARLOTTE.

Ja . . . 't Was mooi . . . (*Zucht.*) Maar mijn genot werd vergald.

LOUISE, *deelnemend.*

Hoe zoo? . . . Je was toch niet ongesteld? . . . Ik heb er ten minste niets van gemerkt.

CHARLOTTE.

Neen, ongesteld niet! . . . Erger dan dat . . . En ik mocht niets laten blijken . . . Om Frank, weet je?

LOUISE, *volstrekt niet begrijpend.*

Om Frank?!

CHARLOTTE.

Ja, helaas! . . . Ik moest me natuurlijk in zijn bijzijn houden alsof ik heel opgewekt en vroolijk was . . . En intuschen ben ik maar al te goed van zijn toestand op de hoogte. . . . Men hoefde hem maar een oogenblik gisteren avond aan te zien om te merken hoe lusteloos hij was . . . En dat hij, . . . onder den Lohengrin . . . O, ik zou wel kunnen schreien als ik bedenk hoe ongelukkig die arme jongen is! (*Wischt zich de oogen af, maar vooral zonder overdrijving.*)

LOUISE, *deelnemend.*

Kom, Charlotte, laat 't hoofd niet zoo hangen! . . . Zóó erg zal 't toch wel niet met hem gesteld wezen.

CHARLOTTE, *schijnbaar opgewonden.*

Niet zoo erg?! . . . Och ja, natuurlijk! . . . Jij kunt je niet in zijn toestand verplaatsen . . . Ik had ook maar beter gedaan met er niet eens over te spreken . . . Jij beoordeelt hem ook al even oppervlakkig als al de anderen.

LOUISE, *vrij koel, maar met een tintje van deelneming.*

Dat is te zeggen . . .

CHARLOTTE, *opgetogen.*

Meen je dat, Louise? . . . O, dat doet me genoeg . . . Kijk! Ik houd zoo dol veel van hem . . . En als ik dien jongen dan zoo zie lijden, is 't me een ware troost te weten dat er, behalve ik, nog een ander is, die hem begrijpt . . . Niet waar?

LOUISE.

Maar, Charlotte, bedenk toch dat je daar een heel intieme zaak behandelt! . . . Je kunt je licht iets laten ontvallen, waar je later spijt van had.

CHARLOTTE.

Geen nood, Louise-lief, geen nood! . . . Jón mag ik 't gerust zeggen . . . Frank voelt zich ongelukkig omdat men hem miskent, . . . omdat hem iets ontbreekt . . . En weet je wat dat iets is? . . . Een levensdoel.

LOUISE.

Nu, ik dacht toch dat iemand met zijn middelen niet lang zou hoeven te zoeken . . .

CHARLOTTE, *als of ze Louise verkeerd begreep, schijnbaar verontwaardigd, snel.*

Denk je dan dat hij zich met de eerste de beste tevreden zou stellen?

LOUISE, *lachend.*

Neen, neen, neen! . . . Zóó meen ik 't niet . . . Ik heb 't over een ander soort van liefde . . . over de philanthropie.

CHARLOTTE.

Och, dat geeft hem ook al niet genoeg afleiding . . . Want hij doet daar al zooveel aan, . . . heel veel . . . Altijd in de stilte, weet je? . . . En nooit anders dan anoniem.

LOUISE.

Dat is juist verkeerd . . . Laat hij er rond voor uitkomen, en een of andere liefdadige instelling op touw zetten . . . Dat geeft te doen, te schrijven, te loopen . . .

CHARLOTTE, *geveinsd.*

Daar heb je gelijk in, . . . volkomen gelijk . . . Maar al-
léén kan hij zoo iets toch niet doen . . .

LOUISE.

Dat hoeft ook niet . . .

CHARLOTTE.

En wie zou dan wel de meest geschikte persoon zijn om hem daarin bij te staan? . . . 't Moet niet iemand zijn, dien hij dagelijks spreekt . . . (*Ter zijde.*) Zou ze nog al niet bijten? (*Luid.*) Me dunkt een persoon van ondervinding in dergelijke zaken was 't meest gewenscht . . . Iemand als . . . als jij bijvoorbeeld.

LOUISE, *eenigszins geërgerd.*

Als ik?! . . . Hm!

CHARLOTTE, *ter zijde.*

Ze ziet den haak! . . . Opgepast! (*Luid.*) Ik begrijp niet dat je daar zoo van ophoort.

LOUISE, *eenigszins scherp.*

Ik dacht toch dat 't gepaster was, wanneer je broer zich in dergelijke zaken niet liet leiden door een vrouw.

CHARLOTTE, *geveinsd.*

Ah, nu vat ik je verbazing . . . Ik bedoelde niet jou persoonlijk . . . Hoe kom je eraan? . . . Ik zou alleen willen dat we een man konden vinden, die aan jouw vermogen, aan jouw doorzicht, aan jouw ondervinding ook jouw doorzettingskracht, jouw geduld, jouw warm hart paarde.

LOUISE, *vriendelijk.*

Ik moet zeggen, je noemt daar zes eigenschappen . . .

CHARLOTTE, *snel.*

Die je ten volle bezit . . . Ik verzeker 't je. (*Ter zijde.*) Zóó, nu is 't vischje weer tevreden. (*Luid.*) Maar hoe dat ook zij, ik beloof je dat ik Frank je raad zal meedeelen; en ik sta je er borg voor, dat hij dien zal opvolgen; . . . want hij acht je hoog . . . heel hoog En ik ben ervan overtuigd, dat 't hem innig veel genoeg zal doen te hooren dat je voor hem zooveel sympathie hebt. (*Na een oogenblik.*) A propos, van wat anders . . . Heb je gisteren avond de van Stralens opgemerkt?

LOUISE, *heeft reeds eenige malen naar de pendule gezien; droog.*

Neen.

CHARLOTTE.

Dat is wonder . . . Emilie had een erg opzichtig toilet aan.

LOUISE, *onverschillig.*

Zóó?! (*Ziet naar de pendule.*)

CHARLOTTE.

Ja . . . Bleu-soldat . . . Verbeeld je: satin-broché met massa's gitten! (*Ter zijde.*) Ze wil me weg hebben; een reden te meer om te blijven. (*Luid.*) Ik weet niet waar ze dat costuum heeft laten maken . . . Naar mijn idee komt 't kant en klaar uit Parijs; . . . want bleu-soldat-gitten is een hooge

zeldzaamheid . . . Een poosje geleden wou ik voor mijn ciel-et-noir-japon blauwe gitten hebben . . . Alle winkels heb ik ervoor afgehoopen en alle doozen laten omhalen eer ik iets vond, wat er een beetje bij kwam; maar nergens heb ik toen bleu-soldat-gitten ontmoet. (*Na een oogenblik.*) 't Zal een aardig duitje gekost hebben dat toilet; . . . maar voor een feeks, als zij, is bleu-soldat net een geschikte kleur! (*Lacht.*) Haha-ha! . . . (*Ziet naar de middendeur, die geopend wordt. Ter zijde.*) Eindelijk!

10^e TOONEEL.

CHARLOTTE, LOUISE, HERMAN.

*Herman op midden.*LOUISE, *staat snel op, ter zijde, verheugd.*

Herman! (*Inid tegen Charlotte.*) Excuseer je even? (*Gaat Herman te ontmoet.*) Welkom in de stad, Wieland, en van harte geluk gewenscht met je succes! (*Reikt Herman de hand en komt met hem naar voren.*)

CHARLOTTE, *is inmiddels opgestaan, tegen Herman.*

Ik mag zeker wel mijn felicitaties voegen bij die van mijn lieve vriendin, niet waar? . . . En dan meteen zeggen dat 't me recht aangenaam is u weer eens te ontmoeten, vooral nu ik gisteren avond niet thuis was.

HERMAN, *tegen Charlotte.*

Al te vriendelijk, juffrouw!

CHARLOTTE, *tegen Herman.*

't Moet een heele voldoening voor u wezen, dat de zaken zóó zijn geloopen?

HERMAN, *tegen Charlotte.*

Dat kan wel niet anders . . . (*Wendt zich naar Louise.*) En als ik niet wist, mevrouw, dat u daar zooveel tegen had, zou ik u zoo graag willen zeggen hoe erkentelijk ik ben . . .

LOUISE, *valt in de rede, ernstig.*

Geen woord daarover, asjeblieft! . . . Ik heb je niet gezocht hier te komen om me te laten bedanken, alsof ik bang was, dat je daar morgen niet meer om zou denken . . . Ik houd niets van dergelijke plichtplegingen, dat weet je . . . En, ben jij mij dankbaar, . . . geloof me vrij: . . . ik ben 't jóú niet minder.

HERMAN, *verwonderd.*

U mij?!

LOUISE.

Ja, ik jou . . . Want met jou alleen onder de protégé's van mijn man heb ik een zoo in 't oog loopende uitzondering gemaakt . . . Al die andere jongelui waren toen ter tijd vreeslijk jaloersch, en zijn 't nóg . . . Geen wonder! . . . Zij kenden je huislijke omstandigheden niet, zooals ik . . . Zij begrepen niet dat ik juist voor jouw vak zoo'n groote voorliefde had . . . omdat . . . nu ja . . . al was 't alleen maar omdat mijn lieve man, bij zijn leven, zélf met zooveel hart en ziel schilderde . . . En als 't nu eens door de een of andere oorzaak met jou misgeloopen was, zouden zij, en misschien nog wel anderen ook, daar innig blij over geweest zijn . . . Je ziet dus dat ik reden genoeg heb erkentelijk te wezen, omdat je hun geen gelegenheid hebt gegeven zich over mij vroolijk te maken. (*Praat zacht met Herman.*)

CHARLOTTE, *ter zijde.*

Ik weet genoeg . . . Ze ontvangt hem veel te koel om verliefd te wezen . . . (*Luid.*) Lieve Louise, je hebt natuurlijk 't noodige met meneer te bepraten . . . Ik zal je dus niet langer ophouden. (*Tegen Herman.*) Adieu, meneer! (*Herman buigt.*) Dag, Louise! . . . Je kunt erop aan: . . . ik zal Frank je raad overbrengen . . . Hij zal in de wolken wezen, in de wolken . . . (*Onder het heengaan tegen Louise, die haar naar de deur begeleidt.*) Nu, adieu, hoor, adieu! . . . Nogmaals bedankt, ook uit naam van Frank! (*Drukt Louise de hand; dan af midden.*)

11^e TOONEEL.

LOUISE, HERMAN.

LOUISE, *naar voren komend, ter zijde.*

Goddank, ze is weg! (*Luid.*) Kom, Wieland, ga zitten! (*Neemt zelf plaats.*) En nu, biecht op!

HERMAN, *is gaan zitten, verwonderd.*

Opbiechten?!

LOUISE.

Natuurlijk! Rond en eerlijk alles opbiechten.

HERMAN.

Ik begrijp niet waar u heen wilt.

LOUISE.

Dan zal ik trachten duidelijker te zijn . . . Stel eens dat je ten behoeve van je gezondheid naar een badplaats was geweest en nu met je geneesheer moest overleggen welke levenswijs je voortaan behoorde te volgen, dan zou je hem tot

in de fijnste puntjes alle verschijnselen meedeelen, die zich ten opzichte van je gezondheid hadden voorgedaan, niet waar?

HERMAN.

Zeker, mevrouw!

LOUISE.

Nu, op dit oogenblik kom je niet van een badplaats, maar van de akademie . . . We moeten 't niet hebben over je gezondheid, maar, wat bijkans even belangrijk is, over je vooruitzichten, over je toekomst . . . En in deze vervul ik, althans eenigermate, de rol van geneesheer . . . Vertrouw dus in dit geval mij, zooals je den dókter in 't andere gedaan zou hebben, . . . en zeg me ronduit al wat je op 't hart ligt, wat je verlangt, wat je noodig hebt!

HERMAN.

Mijn beste mevrouw, u hebt me de zaak zóó mooi uitgelegd, dat 't me waarlijk spijt u 't antwoord te moeten schuldig blijven . . . Wel zal ik in den eerstvolgenden tijd nog behoefte hebben aan uw steun . . .

LOUISE, *vallt in de rede.*

Natuurlijk; . . . maar is dat nu alles? . . . Vergeet je niets?

HERMAN.

Zoover ik weet, niet.

LOUISE, *dringend.*

Dus ook geen gewetensbezwaren? . . . Denk erom dat je op een keerpunt van je leven staat! . . . Dus je hebt niets op 't hart? . . . Niets? . . . Volstrekt niets?

HERMAN, *heeft onder de laatste woorden van Louise de wenkbrauwen gefronst; zeer krachtig.*

Neen, niets!

LOUISE.

Mooi! . . . Dat doet me recht veel genoeg . . . Maar nu moet je me nog eens wat vertellen . . . En vooral de waarheid, hoor! . . . Ben je van plan te trouwen?

HERMAN, *glimlachend*.

Hoe komt u daar zoo op?

LOUISE.

Zoo heel dwaas is die vraag toch niet . . . Er staat immers geschreven: »het is niet goed dat de mensch alleen zij!" . . . En dan . . . dat lieve nichtje van je . . .

HERMAN, *eenigszins verwonderd*.

Anna?!

LOUISE, *slaakt onwillekeurig ter zijde een kreet van tevredenheid*.

Ah! (*Laat onder de volgende woorden van Herman het publiek merken dat diens meedeeling haar aangenaam aandoet, maar vooral niet te sterk.*)

HERMAN, *na een oogenblik, langzaam*.

Neen, mevrouw! 't Is waar: Anna is een goed en hartelijk meisje, . . . en ik heb haar altijd graag mogen lijdén; (*Minder langzaam.*) maar op 't punt van trouwen hebben mijn idealen 't veld geruimd voor de nuchtere theorie.

LOUISE, *komisch bedenkelijk*.

Dat is een lastig geval! . . . De nuchtere theorie . . . en 't huwlijk . . .

HERMAN, *vult in de rede*.

Gaan voor iemand, als ik ben, slecht samen. Immers, een artist moet vóór alles kunstenaar zijn en pas daarna mensch. Als hij trouwt, is hij verplicht zich met allerlei hoogst alle-daagsche zaken te bemoeien . . . En is hij daarbij arm, dan werkt hij niet meer voor de kunst, maar voor zijn brood . . .

In één woord: wie trouwt verliest zijn individualiteit. . . . Wee den kunstenaar, die dát doet! . . . Met zijn kunst is 't gedaan! (*Staat op.*)

LOUISE.

Nu, ik heb wel eens dwazer theoreticën met minder overtuiging hooren verdedigen. . . . (*Staat op.*) Bijgevolg, je blijft jonggezel? . . . Goed! . . . Dan zoek je in de eerste plaats een atelier. . . . En denk er om! . . . Een, dat aan alle vereischten voldoet.

HERMAN.

Pas op, mevrouw! Als u mij zoo de teugels viert, kon ik nog wel eens op hol gaan.

LOUISE.

Geen nood, mannetje! . . . Ik heb een forsche hand.

HERMAN.

Maar die u me nog nooit hebt laten voelen.

LOUISE.

Wacht je dus voor den eersten keer! . . . Maar . . . heb je nu al plannen voor een nieuwe schilderij?

HERMAN, *staat bij de tafel met boeken. Met toenemend gevoel.*

Ja . . . Dat is te zeggen: . . . ik was voornemens een Medea te schilderen, . . . maar geen ijzingwekkend wezen, dat om zich te wreken haar eigen kinderen vermoordt . . . Neen; 't moet een Medea worden nog in de volle kracht van haar schoonheid, als ze voor 't eerst den twijfel bij zich voelt oprijzen of ze Jason's liefde nog wel onverdeeld bezit . . . Zij is alleen . . . en ziet uit naar Jason, die nog maar altijd niet komt . . . Op haar gelaat moet te gelijk liefde te lezen zijn en angst . . . En uit de krampachtige hou-

ding van haar hand moet men kunnen opmaken waartoe die vrouw eenmaal in staat zal zijn.

LOUISE, *meegesleept door Herman's woorden.*

Een huitengemeen, een grootsch plan! (*Loopt langzamerhand naar de tafel waar de boeken liggen.*)

HERMAN.

't Is maar jammer, dat van al dat moois niets komen kan.

LOUISE.

Waarom? (*Staat achter de tafel.*)

HERMAN.

Juist omdat 't zulk een heroïsche figuur moet worden, zijn er ontzaglijke bezwaren aan verbonden.

LOUISE.

Bezwaren? . . . Welke?

HERMAN.

Vraag dat maar niet, mevrouw! . . . Ze zijn toch onoverkomelijk. (*Wendt het gelaat van Louise af.*)

LOUISE, *krijgt een ingering, ter zijde.*

Ah! Ik weet 't! (*Neemt een boek op en laat het Herman zien Luid.*) Ken je dat boek? (*Staat tegenover Herman met de tafel tusschen beiden.*)

HERMAN, *bezieet den titel van het boek.*

De Amazone van Vosmaer? . . . Zeker.

LOUISE.

Bevalt 't je?

HERMAN.

Ik houd 't voor een van de beste boeken, die in de laatste jaren geschreven zijn.

LOUISE.

Wat de kunstwaarde betreft, zal iedereen je dat natuur-

lijk toegeven. (*Gaat zitten bij de tafel.*) Maar nu de steen des aanstoots; dat die Marciana zich aan Askol aanbiedt om als model te dienen . . .

HERMAN, *valt in de rede.*

Vindt u dat soms niet prachtig? (*Gaat zitten tegenover Louise.*)

LOUISE.

In theorie wel, . . . maar in de praktijk toch wat gewaagd.

HERMAN.

Waarom? . . . Denkt u dat een artist, als Askol, zich tegenover een zoo nobele vrouw zou hebben vergeten? . . . Neen! Ik verzeker 't u: wij zijn op dat punt in de wol geverfd . . . En dan, ik heb 't u straks al gezegd: elk waarachtig artist . . . is in de eerste plaats kunstenaar . . . en daarna pas mensch.

LOUISE, *na een oogenblik.*

Maar nog iets: . . . is 't beweren van Vosmaer waar, dat de meisjes van den stand, waaruit men gewoonlijk zijn modellen krijgt, niet fijn . . . niet edel genoeg gevormd zijn?

HERMAN.

Zeker is dat zoo; maar ze hebben bovendien nog een ander gebrek . . . Ze zijn niet gedistingeerd, niet gracieus. . . Je moogt honderdmaal tegen zoo'n meisje zeggen dat ze haar arm ongedwongen moet houden, . . . altijd zal de houding stijf en onbevallig zijn . . . En verander daaraan zoo veel als je wilt: . . . 't mag gracieus schijnen . . . 't is 't nooit.

LOUISE.

En dunkt 't je van Marciana dan niet ijdel, . . . dat ze zich heeft aangeboden als een vrouw van klassieke vormen?

HERMAN.

Kom, mevrouw! Mits er werkelijk reden voor bestaat, is een beetje ijdelheid in een vrouw best op haar plaats . . . Een vrouw, die oog heeft voor 't schoone, weet zeer goed te zien of zij zelf mooi gevormd is of niet. . . En een vrouw, als Marciana, tast daarin zeker niet mis . . . Er moesten in de werkelijkheid zulke vrouwen bestaan . . . 't Zou in 't voordeel zijn van de kunst.

LOUISE, *half peinzend.*

Van de kunst . . . Juist . . . Zoo denk ik er ook over . . . En daarom . . . (*Houdt op; dan plotseling.*) Heb je voor je Medea al een geschikt model?

HERMAN, *ironisch.*

Een geschikt model? (*Lacht.*) Hahaha! . . . Waar zou ik dat vinden? . . . Door ze met een dievenlantaarn te gaan zoeken in de goot, niet waar? . . . Mooie modellen, die men daar vindt! . . . Uitstekend als men een Messalina wil schilderen, maar niet voor mijn Medea.

LOUISE.

En als zich nu eens voor jou een Marciana opdeed?

HERMAN.

Dwaasheid! . . . Die komen alleen voor in romans.

LOUISE.

Misschien niet.

HERMAN.

U bedoelt?

LOUISE, *met eenigszins trillende stem.*

Hoor eens, Herman! Je hebt in Antwerpen met je Penélope naam gemaakt . . . Je Medea, 't eerste werk, dat je geheel op je zelf zonder iemands leiding of raad zult voltooiën, moet je naam voor goed vestigen . . . 't Móét een meester-

stuk worden . . . We mogen niets verzuimen wat daartoe kan bijdragen . . . En daarom . . . (*Met gevoel, maar zeer sober.*) wat Marciana deed voor Askol . . . zal ik doen voor jou.

HERMAN, *opgetogen.*

Mevrouw! . . . Zou u dat willen?

LOUISE.

Ja, dat wil ik . . . (*Plechtig*) Ik zal je model zijn.

HERMAN, *na een oogenblik.*

Ik zeg niets . . . Ik kan niet . . . Wat u doet is boven allen lof, boven allen dank verheven. (*Staat op.*)

LOUISE, *staat op.*

Een oogenblik nog! . . . Wat ik doe, doe ik voor jouw naam en voor de kunst . . . De wereld hoeft daar voorlooppig niets van te weten . . . We zullen 't dus hier aan huis doen op 't atelier van mijn man . . . Heb je daar niet tegen?

HERMAN.

Hoe kunt u dat vragen, mevrouw! . . . Ik heb 't altijd gezegd, maar van daag zeg ik 't meer dan ooit . . .

LOUISE, *valt in de rede, schertsend.*

Dat ik nog al slim ben uitgevallen, niet waar?

HERMAN.

Neen, dat u een edel, dat u een grootsch karakter hebt. (*Louise maakt een gebaar om hem te doen zwijgen.*) O, laat me uitspreken! . . . Er is weldoen en weldoen; . . . maar geen ander kan dat zooals ú. (*Louise tracht hem te doen zwijgen.*) Neen, mevrouw, u zult me aanhooren. Ik moet, ik wil mijn gevoel ten minste eenmaal lucht geven . . . Innig blij ben ik dat ik u pas nu heb gesproken, en niet gisteren avond . . . Want u kunt niet weten in wat voor gemoedsstemming ik toen hier kwam . . . Waarom, moet u me niet vragen; ik

zou niet in staat zijn 't u te zeggen; maar mijn toekomst scheen me in alles even grauw en even somber . . . Een onbeschrijflijk gevoel van onmacht had zich van mij meester gemaakt . . . Ik wanhoopte aan mijn talent . . . En nu, nu is 't me, alsof ik een nieuw leven ga beginnen . . . aan úw hand . . . met ú als genius . . . O, mevrouw, wat u tot nog toe voor me hebt gedaan, is niet te vergelden, dat weet ik . . . En wat u nu voor me gaat doen, is nog veel, veel meer waard . . . Maar u zult 't doen voor iemand, die 't verdient . . . Nooit, nooit zal 't u berouwen! . . . Ik zál slagen . . . Ik zweer 't u! *(Heeft met beide handen Louise's hand gegrepen en drukt eerbiedig een kus erop, gaat dan in ontroering naar de middendeur, keert zich halverwege om en blijft staan.)*

LOUISE, met den rug naar Herman,
ter zijde.

Mijn God! Was ik onvoorzichtig? . . . Neen, 't is voor de kunst! *(Keert zich om, werpt Herman een groet toe, die het midden houdt tusschen koele beleeftheid en innig gevoel. Dan met trillende stem.)* Adieu! *(Herman af midden.)*

Scherf valt.

DERDE BEDRIJF.

Tooneel : een schildersatelier ten huize van Louise.

Deuren : één in het midden en één rechts, tweede plan.

Rechts, eerste plan, een tafeltje, waarop een karaf met nog al groote, vooral witte glazen.

Links, tweede plan, een venster, zoo breed mogelijk, voorzien van een ophaalgordijn, dat het licht alleen van boven doorlaat ; links, derde plan, een hooge kast.

Op de hoogte van de deur rechts, maar meer naar het midden, op een platform een grieksche zetel met voetbank.

Daarachter, evenwijdig met het voetlicht, een soort van balustrade. Schuins dáarachter, om den griekschen zetel heen, een zeer donker kamerschut.

Schuins voor het venster links, maar meer naar het midden, een schildersezal, daarnereens een kleine tafel, waarop een handspiegeltje, een verfkist, palet en kwasten. Tegen den ezel geleund een schildersstok.

Hier en daar doeken en paneelen.

1^e TOONEEL.

FRANK, DIRK.

Bij het opgaan van het scherm opent Dirk van buiten af de deur op den achtergrond, laat Frank, die zijn overjas aan en zijn hoed op heeft, binnen en komt dan zelf op.

FRANK.

Mooi! Ik ben waar ik wezen wilde . . . Maar nu jij vooral mondje dicht, denk er om!

DIRK.

Daar kan meneer op rekenen . . . Ik was zelfs al van plan meneer 't zelfde te verzoeken . . . Want als mevrouw erachter kwam, dat ik meneer hier gelaten heb, zou ik er heel wat over moeten hooren.

FRANK, neemt een rijksdaalder uit het zijzakje van zijn overjas en geeft dien aan Dirk.

Koop dan voor alle zekerheid dáár wat watten voor, en stop die in je ooren!

DIRK, neemt den rijksdaalder aan en buigt.

Zou meneer ook zoo vriendelijk willen zijn vooral niet te lang te blijven?

FRANK.

Denk je dan dat mevrouw zoo vroeg terug zal zijn?

DIRK.

Daar weet ik niets van . . . Maar meneer Wieland komt tegen half twee . . . Dat doet meneer nu al geregeld bijna drie weken lang.

FRANK.

Wees gerust! Ik zal zorgen dat ik in tijds weg ben . . .
Maar wat ik zeggen wou : . . . heb jij dat portret al eens ge-
zien, wat meneer Wieland van mevrouw schildert?

DIRK.

Neen, meneer!

FRANK.

En kom jij wel eens hier op 't atelier als meneer aan 't
schilderen is?

DIRK.

Neen! Mevrouw heeft absoluut verboden dat er dan iemand
van ons, dienstboden, boven komt . . . Alleen juffrouw Oost-
burg mag dat.

FRANK, *ter zijde.*

Hm, hm! (*Luid.*) Nu, 't is goed. Ga jij je gang maar! . . .
Den weg naar beneden zal ik alleen wel vinden. (*Dirk bui-
gend af midden.*)

2e TOONEEL.

FRANK.

Dus alleen juffrouw Oostburg heeft hier vrij entrée . . .
Dan gebeuren er ook dingen, die 't daglicht niet mogen
zien . . . Enfin, 't is een geluk, dat ik Louise met de juf-
frouw heb zien uitrijden . . . Want Charlotte is nu al drie
weken aan 't werk en komt met al haar slimheid geen stap
verder . . . En ik . . . nauwelijks zet ik me aan 't werk, of
ik weet door te dringen tot in 't heilige der heiligen . . .
Vooruit nu! . . . Dadelijk een onderzoek in loco ingesteld! . . .

(Gaat naar den schildersezél.) Dáár staat 't al niet . . . Maar waar dan wel? (Zoekt in de hoeken en achter het ophaalgordijn, en bekijkt de doeken en paneelen.) Hier niet . . . Daar niet . . . Nergens niet . . . Wacht, in die kast! (Gaat naar de kast.) Ai! Die is afgesloten. (Zet zijn hoed af, bukt onder de kast en zoekt erachter; zet dan een stoel voor de kast, klimt erop en ziet op de kast.) 't Lijkt wel of hier verstoppertje wordt gespeeld! . . . Alles moeite voor niet . . . Ze hebben dat satansche portret zeker achter slot gezet . . . (Zet den stoel weg en haalt een sleutelbos uit zijn zak) Misschien past er een van mijn sleutels op . . . (Beproeft met verschillende sleutels de kast te openen, wat niet gelukt.) Ook al vergeefsche moeite! . . . 't Is om dol te worden . . . om dol te worden! (Steekt de sleutels weer bij zich. Komt naar voren.) Maar waarom zoek ik eigenlijk nog naar dat portret? . . . 't Spreekt immers van zelf dat er geen bestaat . . . 't Is enkel een voorwendsel voor ze om hier ongestoord bij elkaar te zijn . . . Om me daarvan te overtuigen kom ik hier; . . . en nu ik geen portret vind, word ik ongeduldig. . . Dat is dom . . . heel dom . . . heel dom. (Wendt zich naar den griekschen zetel.) Kijk, wat zullen ze daar lief zitten te vrijen! . . . Hij op 't bankje aan haar mollige voetjes . . . (Gaat op het bankje zitten.) Zóó! . . . Wat zou hij zeggen? Louise of mevrouw? (Luistert en springt op, verschrikt.) Ze komen de trap op! . . . 't Is toch nog geen half twee? (Snel op zijn horloge ziende.) Neen, even over eenen. (Luistert.) De hemel beware me, daar is iemand. (Snelt naar zijn hoed.) Te laat! Wat nu te doen? (Neemt als de deur geopend wordt een onverschillige houding aan en komt naar voren.)

3e TOONEEL.

FRANK, HERMAN.

HERMAN, *op midden, zonder overjas of hoed, bemerkt Frank.*

U hier, meneer?

FRANK, *verbergt zijn verlegenheid achter een glimlach.*

Zoals u ziet.

HERMAN, *ter zijde.*

Die komt spionneeren!

FRANK, *glimlachend.*

Niet gedacht me hier te vinden, hè? . . . Als die onverwachte ontmoeting u nu maar niet onaangenaam is?

HERMAN, *ziet Frank aan, luid.*

Dáárom wilde dus de knecht met mij mee naar boven . . . Hij moest u natuurlijk waarschuwen . . .

FRANK.

Mij waarschuwen?! . . . In welk opzicht? . . . Maar 't is waar; ik mag u wel uitleggen wat me hier bracht . . . Ik wilde mijn vriendin Louise een bezoek brengen . . . En nu zij uit is, heb ik de vrijheid genomen op haar te wachten.

HERMAN, *stijf.*

Ik meen dat voor de gewone bezoekers de benedenkamers zijn aangewezen.

FRANK.

En ik meen dat ik voor Louise nog iets meer ben dan een gewone bezoeker.

HERMAN, *als boven.*

Dan had men u ook in de buitengewone ontvangkamer moeten laten, maar niet hier.

FRANK.

Aardig, heel aardig, op mijn woord! . . . Maar, beste meneer Wieland, vertel me nu eens hoe 't u tegenwoordig gaat! . . . Goed?

HERMAN.

Dank u voor uw belangstelling . . . Alleen vat ik met dat al nog niet . . .

FRANK, *valt in de rede.*

Kom, vat u 't nog al niet? . . . Dan is u ook niet vlug van begrip! (*Lacht.*) Hahaha!

HERMAN.

Best mogelijk! . . . En daarom zult u me des te meer genoegen doen met me duidelijk uit te leggen wat u juist hiér heeft doen wachten.

FRANK, *ter zijde.*

Ah, een idee! (*Luid.*) Als u 't dan met alle geweld weten wilt: . . . ik had 't plan Louise te vragen me een kijkje te gunnen op haar portret.

HERMAN.

Op haar portret?

FRANK.

Juist, op haar portret.

HERMAN.

't Spijt me voor u, meneer, maar u zult ongetroost moeten heengaan.

FRANK.

Och, Louise zal mij zoo iets niet weigeren.

HERMAN.

U vergeet dat mevrouw hierin niet alleen te beslissen heeft. Wij zijn samen overeengekomen 't niemand te laten zien voor 't geheel af is.

FRANK.

Kom, meneer! Een enkel kijkje aan mij alleen . . .

HERMAN.

Noch aan u, noch aan iemand anders.

FRANK.

Dat is jammer! . . . Erg jammer! . . . Niet alleen voor mij, maar waarschijnlijk ook voor u . . . En weet u waarom? . . . Ik ben óók van plan mijn portret te laten schilderen . . . en had 't voornemen ú te verzoeken dat te doen . . . Hebt u daar iets tegen?

HERMAN, *beleefd, maar ietwat stijf.*

Elke bestelling is me natuurlijk hoogst aangenaam.

FRANK.

Uitstekend, uitstekend! . . . Maar zie je, mijn waarde, er is één lastig ding . . . en ik ben bijkans bang je ermee te beleedigen . . . Mag ik ronduit spreken?

HERMAN.

Zeker, meneer.

FRANK.

Waar 't bij mij vooral op aankomt, is dat 't frappant moet lijken, frappant . . . En natuurlijk heb ik allen eerbied voor uw talent . . . Nog nooit heb ik een portret van uw hand gezien, dat niet sprekend lijkt; . . . maar ook geen dat dat wél doet . . . Ik was dus hier gekomen met 't plan ongemerkt Louise's portret eens te bekijken . . . Daaraan kon ik natuurlijk best zien of u sterk is in 't attrapeeren van de gelijkenis . . . En omdat ik 't portret nu niet vond, wachtte ik op haar thuiskomst.

HERMAN, *ter zijde.*

Hij liegt als of 't geschreven stond.

FRANK.

Nu u dát weet, zult u er toch wel niet langer tegen hebben me 't even te laten zien.

HERMAN, *luid*.

Neem me niet kwalijk, meneer, ik ben niet gewoon uit eigen belang een eenmaal gemaakte afspraak te breken.

FRANK.

't Spijt me, maar dan durf ik u 't schilderen van mijn portret niet opdragen. (*Gaat naar zijn hoed en wil heengaan.*)

HERMAN, *ter zijde, achter Frank's rug*.

Er inloopen zul je! (*Luid.*) Is dat nu alleen uit vrees dat uw portret niet lijken zal? . . . Daar hoeft u niet bang voor te zijn; dat zal ik u bewijzen . . . Hebt u vijf minuten voor me?

FRANK, *terugkomend*.

Zeker.

HERMAN.

Wees dan zoo goed hier even te gaan zitten. (*Plaast voor Frank een stoel bij den griekschen zetel.*)

FRANK.

Waartoe?

HERMAN, *neemt uit zijn zak een schetsboekje, een potlood en een zakmes, zweedsch model*.

In een oogenblik schets ik uw portret; dan kunt u 't best over de gelijkenis oordeelen. (*Slijpt een punt aan zijn potlood en legt het mes geopend op de kleine tafel naast den schildersezel.*)

FRANK.

Charmant! Charmant! . . . Maar vertel me eens, amice: zou ik mijn overjas niet uittrekken?

HERMAN.

Neen, ga asjebliëft maar zóó zitten! (*Plaatsl een stoel tegen-
oer dien van Frank en gaat zitten.*)

FRANK.

Een oogeblik nog! (*Gaat naar de kleine tafel, neemt het
handspiegeltje op en verzet een lok van zijn haar.*)

HERMAN, *ter zijde.*

Poppengek!

FRANK, *legt het handspiegeltje neer
en gaat zitten.*

Hoe moet ik 't hoofd houden?

HERMAN.

Precies zooals u wilt.

FRANK, *neemt een geaffecteerde hou-
ding aan met het gelaat van
Herman afgewend.*Is 't zóó goed? (*Blijft voortdurend onbewegelijk zitten.*)

HERMAN.

Uitstekend! (*Begint te teekenen.*)FRANK, *na een oogeblik.*

U zegt wel als u begint, hè?

HERMAN.

Ik ben al lang bezig.

FRANK.

Ademhalen mag toch?

HERMAN.

En praten ook, hoe meer hoë beter.

FRANK.

Ah, dat is goed! . . . Want daar valt me net iets in, dat
ik u vragen wou . . . Waarom zien we u toch nooit bij

ons? . . . Vroeger kwam u nog wel eens . . . Uw nichtje trekt 't zich erg aan.

HERMAN, *half verbaasd, half op een toon van zelfverwijt.*

Anna?! (*Peinst en teekent niet door.*)

FRANK.

Ja, die vernegligeer je een beetje . . . (*Ter zijde.*) Dat vuurtje kan ik meteen wat aanstoken! (*Luid.*) Zoo af en toe tracht ik haar te troosten.

HERMAN, *eenigszins bits.*

U?

FRANK.

Ja . . . Ik schiet immers niet onder je duiven? . . . Je schijnt je ten minste niet veel aan haar te laten gelegen liggen.

HERMAN.

Al was dat zoo, dan gaf 't u nog 't recht niet haar lastig te vallen.

FRANK.

Hoe weet je dat ze dat lastig vindt?

HERMAN.

Een meisje van haar karakter is er volstrekt niet mee ge-diend, als iemand, aan wien zij ondergeschikt is, haar 't hof maakt.

FRANK.

Wie spreekt er van 't hof maken? . . . Ik niet . . . Ik ben niet van zoo'n verliefde complexie als jelui, artisten! . . . Kijk maar: sedert ik over haar begon te spreken, hoor ik 't potlood niet meer over 't papier gaan . . . En, zie je, ik wou wel dat u wat voortmaakte . . . Als 't nog lang duurt, krijg ik bepaald een stijven nek.

HERMAN.

Nog een paar minuten. (*Teekent verder.*)

FRANK.

Als u mijn portret schildert, sluit u dan ook de deur af?

HERMAN, *houdt op met teekenen.*

Wat blijft?

FRANK.

Ik wil zeggen: mag er dan ook niemand bij?

HERMAN.

Hoe bedoelt u dat?

FRANK.

Wel, als ik mijn vriendin Louise om dezen tijd van den dag kom bezoeken, krijg ik altijd de boodschap dat men haar niet mag storen.

HERMAN, *fronst de wenkbrauwen.*

Met mevrouw is dat een bijzonder geval . . . (*Zoekt naar zijn woorden.*) Zij is nog al zenuwachtig . . . Ze heeft altijd veel moeite de pose aan te nemen . . . Daarom wil ze dan ook niet gestoord worden. (*Teekent verder.*)

FRANK, *grinnikend.*

Waarin? (*Wendt het hoofd naar Herman.*) In die pose of in iets anders?

HERMAN, *houdt op met teekenen.*

In wát anders?

FRANK.

Kom, houd je nu maar niet zoo onnoozel!

HERMAN, *legt zijn schetsboek uit de hand.*

Wees zoo goed, meneer, duidelijker te spreken!

FRANK, *tracht zijn verlegenheid onder lachen te verbergen.*

Hahaha! 't Is om te lachen!

HERMAN, *staat op.*

Verstaat u mij niet? . . . Ik verlang uitlegging van die woorden!

FRANK.

Och kom! . . . Moet u daar nu zoo 't harnas om aantrekken? . . . Een doodonschuldige plaisanterie! (*Gaat naar het schetsboek en wil dat opnemen, maar wordt daarin door Herman's woorden verhinderd.*)

HERMAN, *ietwat scherp.*

Als 't enkel een plaisanterie is, . . . en nog wel een doodonschuldige, kunt u ook gerust zeggen wat u ermee bedoelt . . . (*Na een oogenblik, meer opgewonden.*) Komaan, meneer! . . . Asjeblijft! . . . Ik versta op dat punt geen gekscheren.

FRANK.

Dat merk ik.

HERMAN.

Dus u weigert me te zeggen wat die woorden beteekenen? . . . Ja? . . . Dan moet er ook meer achter steken dan een banale flauwiteit.

FRANK.

Papperlapa, mannetje! . . . Je bent hier niet onder je kornuitjes aan de akademie!

HERMAN.

Nu is 't genoeg, meneer! . . . U beweert dat u een vriend is van mevrouw van Renenstein . . . Dat komt me vreemd voor . . . Maar zoolang ik niet zeker ben van 't tegendeel . . . wil ik althans tegenover ú niet grof zijn . . . Noodzaak me dus niet dat te worden, . . . of ik zou u moeten verzoeken heen te gaan.

FRANK.

Met welk recht? . . . Hebt ú hier te zeggen, of mevrouw?

HERMAN.

Zoo lang mevrouw er niet is, ik.

FRANK.

In welke qualiteit? . . . Als haar portretschilder? . . . Of als haar favoriet?

HERMAN.

Ah, dat is een laffe aantijging, . . . *(Met ingehouden woede.)* die u dadelijk zult terugnemen! . . . Dadelijk! . . . Verstaat u?

FRANK, *smadelijk lachend.*

Hahaha! De waarheid te hooren is dikwijls niet aange-
naam.

HERMAN, *woedend.*

Trek die woorden in, meneer! . . . Of anders . . .

FRANK, *vált in de rede.*

Halt wat! *(Haalt onder de volgende woorden zijn hoed, zeer kalm.)* Ik zou me in uw plaats zoo boos niet maken! . . . U moest me integendeel dankbaar wezen dat ik u heb ge-
waarschuid . . . Want ik ben de eenige niet, die uw bezoe-
ken hier compromitteerend vindt . . . *(Met klem.)* Men praat
erover.

HERMAN, *blijft getroffen staan, half stem, langzaam.*

Men praat erover!

FRANK, *onder het heengaan.*

Adieu, meneer! . . . Denk nog eens na over mijn woor-
den, . . . en wees in 't vervolg wat voorzigtiger! *(Met een sarkastische buiging af midden.)*

4^e TOONEEL.

HERMAN.

Compromitteerend, heeft hij gezegd . . . Compromitteerend voor mevrouw, dat ik hier kom . . . Dus, met andere woorden: ze verdenken ons van . . . Bah! Dat kan alleen in 't brein opkomen van zoo'n min wezen als die van Klaerdonck . . . Hier binnen te sluipen om stof te zoeken voor de praatjes, die hij blijft rond te strooien . . . Hè, hoe laag! . . . Ja . . . maar meteen gevaarlijk . . . Nu hij eenmaal begonnen is, houdt hij niet licht op . . . en mevrouw wordt er de dupe van . . . Maar dat mag niet gebeuren . . . Dan liever nooit die schilderij afmaken . . . (*Na een oogenblik, met gevoel.*) Wat had ik me een succes met die Medea voorgesteld! . . . Zeker zou ik dat ermee gehad hebben . . . En nu, weg is dat alles! (*Meer opgewonden.*) En dan te denken dat hij zich misschien op dit oogenblik over mij vroolijk maakt! . . . Maar wat wil die man dan toch van me? . . . Met welke bedoeling begon hij over Anna te praten? . . . Die goede Anna bij zoo iemand aan huis . . . Wie weet wat hij tegen haar in den zin heeft? . . . O, daar moet verandering in komen . . . Ik zal haar voor dien van Klaerdonck waarschuwen . . . (*Plotseling.*) Ik kan 't me haast niet voorstellen en toch is 't zoo: . . . in al die drie weken ben ik niet bij haar geweest . . . heb ik haar niets van me laten hooren . . . Ze heeft me toen in een vlaag van wanhoop zien weggaan en stelt zich misschien voor dat ik me nog altijd even ongelukkig voel . . . Arm kind! . . . Hè, 't is slecht van me, dat ik in die gelukkige dagen zoo weinig om haar heb gedacht . . . (*Peinzend.*) Wat is dat tusschen ons anders geworden dan vroeger!

5e TOONEEL.

HERMAN, LOUISE.

LOUISE, *op midden, met langen peis
(of wintermantel) en hoed.*

Ik vernam beneden dat je er al een poosje bent, Herman . . . Neem me dus niet kwalijk dat ik je zoolang heb laten wachten!

HERMAN.

O, dat is niets, mevrouw! Ik ben vroeger gekomen dan anders, omdat ik de tuniek wat wilde retoucheeren.

LOUISE, *rondziende.*

En toch heb je blijkbaar nog niet veel uitgevoerd . . . Enfin, ik zal ten minste mijn schade inhalen door me gauw te verkleeden. (*Gaat naar rechts.*)

HERMAN.

Die moeite kunt u je besparen . . . Er is een kink in den kabel gekomen.

LOUISE.

En welke kink dan?

HERMAN.

Deze. (*Reikt Louise het schetsboek geopend over.*)

LOUISE, *seer verwonderd.*

Van Klaerdonck?! . . . Is die hier geweest?

HERMAN.

Ja; en tengevolge van wat ik van hem gehoord heb, ben ik tot de overtuiging gekomen, dat 't beter zal zijn voor u en voor mij, onze plannen op te geven.

LOUISE.

Onze plannen? . . . Je bedoelt toch niet 't schilderen van je Medea?

HERMAN.

Juist dát.

LOUISE.

En waarom?

HERMAN.

Ik vond straks meneer van Klaerdonek hier . . . Hij was blijkbaar aan 't snuffelen geweest, en zocht allerlei uitvluchten om zijn tegenwoordigheid op te helderen . . . Ik twijfel geen oogenblik of 't was er hem om te doen erachter te komen of werkelijk uw portret werd geschilderd en waarom u op dit uur altijd belet geeft . . . Ik eischte natuurlijk dat hij ronduit zou spreken . . . En, toen hij zich er niet meer wist uit te redden, heeft hij zich hatelijke toespelingen veroorloofd . . . op . . . op . . . (*Blijft steken.*)

LOUISE.

Nu? . . . Op?

HERMAN.

Op iets, dat ik niet eens waag in uw bijzijn te herhalen.

LOUISE, *eenigszins bitter.*

Ah, ik begrijp 't al . . . Op je verhouding tegenover mij, niet waar?

HERMAN.

Dat is 't . . . En daarom ben ik vast besloten mijn Medea niet af te maken.

LOUISE.

Maar daecht je dan dat ik me storen zou aan iets, wat een onnoozele hals, als die van Klaerdonek, zich uit angst laat ontvallen om zijn figuur te redden?

HERMAN.

Hij is de eenige niet, die zich ermee bemoeit . . . Er zijn er meer.

LOUISE.

O, je hoeft me niets te zeggen . . . Ik weet heel goed waartoe die vriendelijke bezoeken tussehen tweeën en drieën dienen . . . Vooral die van zijn zuster . . . Maar wat kan ik eraan doen? . . . De menschen in mijn tuniek te ontvangen, gaat niet, en evenmin ze een half uur te laten wachten tot ik me heb verkleed.

HERMAN.

Dat is zoo; maar we zijn nu eenmaal begonnen hun een onwaarheid te vertellen . . . Ze zijn er dicht aan toe dat te merken . . . En als we dát hebben moeten toegeven, hoe wilt u dan bewijzen dat ze niet ook gelijk hebben in wat ze verder believen rond te strooien?

LOUISE.

Ik wil niets van dien aard bewijzen . . . Als je schilderij af is, mag mijnentwege de heele wereld weten dat ik je model ben geweest . . . Ze zullen dan uit mijn eigen mond hooren dat ik er trotsch op ben, dat te hebben gedaan.

HERMAN.

De meesten zullen uw opinie niet deelen.

LOUISE.

Dat is hun zaak.

HERMAN.

Toch hebt u niet altijd zoo gesproken.

LOUISE.

Omdat ik toen nog niet wist of je schilderij goed zou uitvallen . . . Nu ben ik daar zeker van. Nog een korte poos, en 't is af . . . 't Zou te dwaas zijn als we ons op 't laatste oogenblik door een paar bemoeiallen lieten dwarsboomen.
(*Wil naar rechts gaan.*)

HERMAN.

Met dat al kunnen we tegenover dergelijke lui niet voorzichtig genoeg zijn . . . Ik wil niet dat u om mij er u aan blootstelt, dat men weet ik wat over u rondstrooit . . . Wat u voor mij doet uit liefde voor de kunst, zullen zij toeschrijven aan een dwaze gril . . . (*Eenigszins aarzelend.*) of misschien wel aan iets ergers.

LOUISE.

Laat ze dat doen als ze er genoeg in vinden! . . . Kort en goed: ik voor mij ben bereid kleingeestige praatjes te nemen voor wat ze zijn . . . Wie mij kent en góéd kent, weet dat ik mijn achting niet wegschenk aan iemand, die dat niet verdient; voor iemand, dien men niet acht, doet men niet wat ik voor jou doe. Verneemt men dus eenmaal wat ik voor jou gedaan heb, dan begrijpt men ook dat jij mijn achting waard bent . . . We bereiken zóó dus een dubbel doel: je naam als kunstenaar wordt gebaat door dat je een goed model hebt gehad, en je naam als mensch door dat ik je model heb willen zijn. (*Na een oogenblik.*) Dat geef je toe? . . . Ja? . . . Dan wil ik er nu ook geen woord meer over hooren! . . . Haal jij nu je verven voor den dag! Ik ben dadelijk terug. (*Af rechts.*)

6^e TOONEEL.

HERMAN.

En zoo'n nobele vrouw durft die van Klaerdonck belasten! . . . Hoe is 't mogelijk? Hoe is 't mogelijk? (*Trillend van woede.*) O, als ik hem nu eens hier had, dan zou ik in

staat zijn hem te wurgen! . . . (*Blijft een oogenblik in heftige zenuwachtige beweging. Dan iets kalmer.*) Foei, wat scheelt me toch? . . . Ik ben zoo opgewonden . . . Is dat alleen door die scène van daar straks? . . . Wacht! Een glas water zal me goed doen. (*Gaat naar het tafeltje rechts, wil zich een glas water inschenken, beeft daarbij geweldig, zoodat de karaf telkens tegen het glas stoot en hij een gedeelte van het water voorbij het glas schenkt.*) Ik kan niet eens behoorlijk inschenken. (*Drinkt het glas halverwege leeg, maar houdt het in de hand.*) Zóó! Dat helpt. (*Na een oogenblik, terwijl hij het water aanstaart, dat zich in het glas bevindt*) 't Is gek; een enkele druppel inkt is voldoende om dat heldere water troebel te maken, troebel voor altijd . . . Doe er dan aan wat je wilt, . . . nooit krijgt 't zijn vroegere helderheid terug . . . Net als met iemands goeden naam . . . Een enkele smet uit den mond van een van Klaerdonek . . . en uit is 't ermee . . . Dat weet mevrouw evengoed als ik . . . en toch wil ze er niet van hooren . . . Toch aarzelt ze geen oogenblik om voor me te blijven doen wat ze deed. (*Heeft onder de laatste woorden als in gedachten het glas op het tafeltje gezet, en spreekt de volgende woorden als in een droom voor zich uitstarend.*) O, die vrouw is te bewonderen . . . meer dan ik zeggen kan. (*Komt na een oogenblik geheel lol zich zelf.*) Vooruit! . . . Ik vergeet heelemaal waar ik ben. (*Gaat naar de kast, opent die met een sleutel, dien hij uit zijn zak neemt, en krijgt er een vrij groot doek uit, dat hij op den schildersezal plaatst, zóó dat de achterkant naar het publiek is gekeerd; blijft dan staan met de oogen op het doek gevestigd en doet onwillekeurig een paar schreden naar achteren.*) 't Wordt goed . . . 't Kan goed worden! . . . Maar 't is geen wonder als men zoo'n model heeft . . . Wat prachtige vormen! . . . Neen, meer dan dat: . . . ze is be-

tooverend! . . . (*Brengt zijn hand naar het voorhoofd.*) Bij God, 't schemert me! . . . (*Opgewonden, lacht sarkastisch.*) Hahaha! (*Met stemverheffing.*) Je dacht, van Klaerdonck, dat ik tegenover zooveel schoonheid mijn plicht zou vergeten . . . Maar dat zal niet gebeuren . . . Je zult zien dat ik sterk ben. (*Opent zijn verfskist en doet uit eenige tubes verf op zijn palet.*)

7^e TOONEEL.

HERMAN, LOUISE.

LOUISE, *op rechts, in Medea-costuum, terwijl zij nog een armband vastmaakt.*

Wat ben je van plan van daag te doen?

HERMAN.

Om te beginnen, zal ik 't haar en de rechterhand afmaken. (*Houdt zich nog bezig met de verven.*)

LOUISE.

Vertel me nu eens hoe je ertoe gekomen bent die caricatuur van van Klaerdonck te teekenen.

HERMAN, *steeds met de verven bezig.*

O, dat is een curieuse historie . . . U moet begrijpen . . . (*Er wordt geklopt.*)

LOUISE, *roept.*

Binnen!

8^e TOONEEL.

HERMAN, LOUISE, HENRIËT.

Henriët op midden. Herman houdt zich tijdens dit tooneel bezig met een stoel bij den ezel te zetten, gaat daarop zitten, neemt schildersstok en palet in de linkerhand en doet af en toe een streekje aan de schilderij.

LOUISE.

Wat is er, Henriët?

HENRIËT.

Juffrouw van Klaerdonck is beneden.

LOUISE, *geërgerd.*

Neen maar! . . . We zijn nog niet eens begonnen en daar is ze waarachtig al weer . . . Ik begrijp niet hoe je nog de moeite neemt van naar boven te komen . . . Je weet immers dat ik, als meneer Wieland hier is, niemand wil en niemand kan ontvangen.

HENRIËT.

Zeker, mevrouw! En ik heb dat ook al aan juffrouw van Klaerdonck gezegd; . . . maar ze heeft me letterlijk gedwongen u te gaan zeggen dat ze er is . . . Ze moet u absoluut spreken over een erg dringende zaak.

LOUISE.

Compliment terug dat ik geen dokter ben! (*Gaat naar den griekschen zetel en neemt daar plaats.*)

HENRIËT, *lachend.*

Dat kan ik haar toch moeilijk overbrengen, mevrouw!

LOUISE.

Zeg dan wat je hart je ingeeft; maar beneden komen doe ik niet.

HENRIËT.

't Zal te bezien staan of ze met dat antwoord tevreden is.

LOUISE.

En anders geef ik haar volkomen vrijheid ontevreden te zijn.

HENRIËT.

Maar als ze nu vraagt of ze mag blijven wachten tot 't poseeren is afgelopen?

LOUISE.

Dan zeg je dat ik dadelijk daarna uit moet.

HENRIËT.

Best, mevrouw! (*Af midden.*)

9^e TOONEEL.

HERMAN, LOUISE.

LOUISE.

Ben jij gereed, Herman? Dan neem ik de pose aan.

HERMAN.

Ja, mevrouw!

LOUISE, *neemt haar pose aan met den rechterelleboog geleund op de balustrade en met het hoofd op de rechterhand steunende.*

Is 't zoo goed?

HERMAN.

't Hoofd iets meer achterover.

LOUISE, *het hoofd verzettend.*

Zóó dan?

HERMAN.

Nu is 't weer iets te veel. (*Louise verzet het hoofd.*) Zoo is 't uitstekend . . . Neen, nu valt uw haar weer niet goed.

LOUISE.

Arrangeer jij dat dan maar even!

Herman komt naar Louise toe, en blijft, als getroffen door haar schoonheid, achter de balustrade staan, zoodat Louise hem niet zien kan. Dan sluit hij een oogenblik de oogen, schudt zenuwachtig het hoofd, maar wordt zich zelf meester en zet dan een lok van Louise's haar recht.

LOUISE, *zonder naar Herman om te zien.*

Je beeft, geloof ik . . . Scheelt er iets aan?

HERMAN, *doet zich geweld aan en glimlacht.*

Mij? . . . Niets. (*Gaat achter den ezel staan, neemt het handspiegeltje en vangt daarin de beeltenis op van het schilderij en van Louise zelf. Gaat daarna zitten en begint te schilderen.*)

LOUISE, *na eenige oogenblikken stilte.*

Je bent erg stil van daag . . . Is dat alles om . . . ? (*Er wordt geklopt.*) God beware me, alweer! (*Roept ongeduldig.*) Binnen!

10^e TOONEEL

HERMAN, LOUISE, HENRIËT.

HENRIËT, *op midden.*

't Spijt me vreeslijk, dat ik u weer moet storen, maar jufvrouw van Klaerdonek is niet weg te krijgen.

LOUISE, *komt uit de pose, toornig.*

Dat wordt op mijn woord al te erg . . . En heeft ze je nu weer gevraagd naar mij toe te gaan?

HENRIËT.

Ja, mevrouw; en zoo als van zelf spreekt, weigerde ik . . . Maar ze bleef aanhouden en verzocht me eindelijk u te zeggen dat ze niet heengaat eer ze u uit naam van haar broer de excuses heeft aangeboden voor zeker iets dat van daag gebeurd moet zijn.

LOUISE, *smadelijk lachend.*

Hahaha! De excuses van zoo iemand! . . . Weet je wat? . . . Zeg haar dat ik voor dergelijke beuzelingen geen tijd heb!

HERMAN.

Zou 't niet beter zijn, mevrouw, als we voor van daag de zitting ophieven . . . en u aanstonds even naar beneden ging?

LOUISE, *verwonderd, dan toornig.*

Naar beneden gaan . . . en me de wet laten stellen door zoo'n intrigante?!

HENRIËT, *tracht haar te doen bedaren.*

Maar, mevrouw!

LOUISE.

O, je moogt gerust hooren hoe ik over haar denk . . . en Wieland ook . . . Weet jelui wat 't is? . . . Dat schepsel heeft niets anders op 't oog dan dat ik de vrouw zal worden van haar broer . . . Ik had al lang 't vermoeden, dat er zoo iets gaande was . . . Maar, na zijn bezoek hier en háár aanhouden op dit oogenblik, twijfel ik niet langer. Deel haar dus uit mijn naam mee dat ik voor haar niet te spre-

ken ben! (*Staat op en loopt opgewonden een paar passen heen en weder. Na een oogenblik, als ze ziet dat Henriët staan blijft.*) Heb je niet verstaan? (*Met een gebiedend gebaar.*) Ga! (*Henriët af midden.*)

11^e TOONEEL.

HERMAN, LOUISE.

HERMAN.

U doet verkeerd, mevrouw! . . . U maakt u om mijnenwil vijanden . . . En is de broer misschien minder gevaarlijk, de zuster is dat des te meer.

LOUISE.

Mij zijn die twee menschen met al hun intrigeeren volkomen onverschillig . . . Maar de kunst is me dat niet! . . . en jij niet.

HERMAN.

En als ik er u nu om verzoek, mevrouw? . . . Bedenk toch, wat ik u bidden mag, waartoe dergelijke personen in staat zijn! . . . Ze zullen uit boosaardigheid de hemel weet wat over u vertellen . . . En de wereld, zoo tuk op schandalen, zal daar al licht iets van gelooven . . . Door hier te blijven geeft u voet aan die praatjes . . .

LOUISE, *calt in de rede, heftig.*

Herman! . . . - Wat je daar zegt is bijkans een beleediging.

HERMAN, *meer en meer opgewonden.*

Liever nog beleedig ik u op die manier, dan dat ik toegeef.

LOUISE, *heftig*

Wat wil je daarmee zeggen?

HERMAN,

Dat ik weiger verder te schilderen. (*Werpt zijn palet en penseelen neer.*)

LOUISE,

Dat zul je niet! . . . Mijn zaken raken jou niet . . . Ik ga niet naar beneden . . . Ik wil niet . . . Ik blijf . . . (*Met een gebiedend gebaar.*) Schilder! (*Gaat zitten op den griekschē zetel en neemt haar pose weer aan.*)

HERMAN, *neemt onder de volgende woorden het geopende zakmes op.*

En als ú dan niet verstandig genoeg is om te waken over uw goeden naam, dan zal ik dat doen . . . Daar! (*Vernielt het schilderij door bliksemsnel het mes eenige malen in het doek te stooten. Houdt dan het mes in de hand.*)

LOUISE, *uit een kreet van ontzetting.*

Ah! (*Na een oogenblik, met trillende stem en innig gevoel.*) Wat je daar doet is slecht! . . . Dat had ik niet aan je verdiend! . . . Want ik heb je model willen zijn, niet alleen uit liefde voor de kunst, . . . maar ook om je naam als kunstenaar . . . Ja, meer nog: . . . ik deed 't voor jou. (*Laat bij de laatste woorden den arm vallen, en neemt daardoor een betoo-verende houding aan, zonder Herman aan te zien met het gelaat naar het publiek, recht voor zich uit starend.*)

HERMAN, *heeft Louise in verrukking aangehoord, laat het mes vallen, onder den invloed van haar betoovering.*

Mevrouw! . . . Als dat waar is . . . dan . . . (*Loopt in een vlaag van hartstocht naar Louise, blijft na een paar passen*

een oogwenk staan, dan loopt hij door, sluit Louise in zijn armen en drukt een kus op haar mond.)

LOUISE, *als het ware verbijsterd van schrik, heeft Herman niet afgeweerd, maar komt door den kus tot zich zelf en rukt zich los met een kreet.*

Meneer!

Herman doet een paar passen achterwaarts tot vlak bij de middendeur. Louise strekt den rechterarm verontwaardigd naar Herman uit, als wees zij hem de deur. Herman brengt de hand naar het hoofd en ijlt af midden.

LOUISE, *staart Herman met ontzetting na; na een oogenblik allengs meer opgewonden.*

Dus is 't nu uit! . . . Alles tusschen hem en mij uit! . . . Wat zeg ik? Uit? . . . Neen, niet uit! Nooit uit! . . . Dat zal niet gebeuren! . . . Ik wil 't niet . . . En waarom? . . . Waarom? . . . Ah, ik weet 't . . . Wat ik voor hem voelde, was niet enkel vriendschap . . . Dat was . . . O! (*Bedekt zich het gelaat met de handen en valt neer op den griekschen zetel met het gelaat op de balustrade.*)

Scherf valt.

VIERDE BEDRIJF.

Tooneel: hetzelfde als dat van het tweede bedrijf. De lichten zijn aangestoken.

1^e TOONEEL.

LOUISE, ANNA.

Louise en Anna zijn gezeten. Anna met hoed en mantel. Anna luistert met merkbaar ingehouden verontwaardiging.

LOUISE, als het ware een verhaal vervolgend.

Nu weet u 't! . . . Nu weet u alles . . . Ik heb u niets verzwegen van wat er tusschen Herman en mij is voorgevallen . . . Ik ben dus door mijn hardnekkigheid de oorzaak van alles . . . Om u dat te vertellen verzocht ik u hier te komen, maar ook met nog een andere bedoeling . . . Ik weet zeer goed dat Herman van daag of morgen zal terugkomen; . . . maar ik wil hem dat gemakkelijk maken . . . en daartoe verwacht ik van u raad.

ANNA, *heeft met klimmende verantwoordiging geluisterd, staat op.*

U verwacht van mij raad . . . En ik . . . ik verwacht van u rekenschap.

LOUISE, *verwonderd.*

Rekenschap? (*Staat op.*)

ANNA.

Ja, mevrouw! Rekenschap van uw gedrag tegenover Herman.

LOUISE, *langzaam, met klem.*

Van mijn gedrag? . . . Van mijn gedrag tegenover Herman?

ANNA.

Ja; want, drie weken geleden, hier, in deze zelfde kamer, hebt u me plechtig beloofd dat u voor Herman's geluk zou zorg dragen . . . en u hebt uw woord gebroken.

LOUISE.

Zacht wat, juffrouw!

ANNA.

Neen, niet zacht wat! . . . U zult 't hooren . . . Want ú is de éénige oorzaak dat Herman heeft kunnen doen wat hij gedaan heeft! . . . O, ik ken hem genoeg om te weten dat hij zich op dit oogenblik diep rampzalig voelt . . . Met zijn karakter is hij tot alles in staat . . . En doet hij een wanhopigen stap, . . . dan hebt u dien op uw geweten . . . Ja ú, mevrouw, door uw gedrag . . . En dat gedrag noem ik laag, omdat u den schijn aanneemt van Herman te hebben willen voorthelpen.

LOUISE, *met nauwelijks ingehouden woede.*

Op mijn woord, u vergeet wie u voor hebt.

ANNA.

O neen; ik weet maar al te goed dat ik een vrouw voor heb, die zich zelf weinig genoeg respecteerde om als model te dienen.

LOUISE, *als boven.*

En geeft dat u dan 't recht zulk een toon aan te slaan tegenover mij, die nooit iets anders op 't oog heb gehad dan zijn geluk?

ANNA.

In uw woorden, wel! . . . In uw daden, niet!

LOUISE.

En wat hebt ú dan voor hem gedaan?

ANNA.

Ik? . . . Ik heb hem lief.

LOUISE, *met vuur.*

Ah! Dacht je dan soms dat ik hem níét lief had?

ANNA, *half stem.*

U hem lief?

LOUISE.

Zeker had u niet vermoed, die bekentenis uit mijn mond te zullen hooren.

ANNA.

Nog veel minder had ik vermoed, dat u, wat u voor hem gevoelt, den naam zou dúrven geven van liefde.

LOUISE.

Bij God! U gaat te ver! . . . Wat beteekent dat?

ANNA.

Dat beteekent, dat, als men iemand oprecht lief heeft, men zich niet verlaagt om zijn model te zijn. (*Smadelijk.*) Maar 't was voor u natuurlijk een uitstekend middel om 't voorwerp van uw hartstocht aan u te boeien.

LOUISE, *barst uit.*

Ah, dat is een belediging zooals men er mij nog nooit een heeft aangedaan! . . . En als 't me niet op dit oogenblik erom te doen was u te overtuigen van de reinheid van mijn liefde, zou u al lang niet meer hier zijn . . . Maar 't is goed: . . . gesteld dat wij beiden hem even lief hebben, . . . dat wij beiden gelijke rechten op hem hebben, . . . en dat ik dus u rekenschap verschuldigd ben van mijn gedrag tegenover hem: . . . wanneer ik, toen ik aanbod voor hem te poseeren, ook maar in de verste verte had vermoed, dat wat ik voor hem gevoelde, meer was dan vriendschap, . . . dán zou je gelijk hebben; . . . met andere woorden: dan was mijn gedrag laag geweest en gemeen . . . Maar ik zweer 't je: eerst op 't oogenblik, toen ik straks alleen achterbleef, ben ik tot 't besef gekomen, dat ik hem lief heb . . . En toch zul je zeggen dat ik zijn model niet had mogen zijn . . . Waarom niet? . . . Misschien omdat ik had moeten vooronderstellen, dat hij zwak genoeg zou kunnen zijn om zich te vergeten? . . . Als jij dat dan wél voorondersteld had, en ik níét, dan schátte ik hem sterker dan jij; . . . dan kende jij hem misschien beter dan ik; . . . maar dan achtte ik hem toch hooger . . . dan had ik hem toch meer lief dan jij! . . . Ik had voor zijn naam als kunstenaar over om te breken met een dwaze etiquette, die niet toestaat dat men ter wille van de kunst voor een artist poseert in een klassieke tuniek . . . maar wel voorschrijft dat men zich op een soirée in de hoogste kringen schaamteloos decolleteert . . . Ik begrijp, ik begrijp levendig, dat een eenvoudig meisje, als ú, enthousiasme voor de kunst mist . . . en dat u je dus niet kunt voorstellen hoe iemand, als ik, tot zoo iets kon overgaan . . . Maar u hebt daarom 't recht niet me te beledigen . . . U moest

integendeel mij prijzen, omdat ik zooveel over heb gehad voor hem, dien ook u beweert lief te hebben.

ANNA.

Dien ik bewéér lief te hebben? . . . Bewéér? . . . Dus u is nog niet overtuigd dat ik hem innig, innig lief heb? . . . O, maar ik weet waarom . . . Uw liefde is van een heel ander soort als de mijne . . . En al ben ik eenvoudiger in mijn woorden dan u . . . dit ééne kan ik u zeggen: 't grootste geluk dat ik me kan denken, zou zijn: Herman's vrouw te worden . . . U wenscht dat niet.

LOUISE.

Wie zegt dat?

ANNA.

Ik . . . Want een mevrouw van Renenstein verlaagt zich niet tot een *mésalliance* met haar protégé.

LOUISE.

Mésalliance! . . . Wie heeft dat woord uitgedacht? . . . Altijd weer de etiquette, niet waar? . . . Maar heb ik u dan nog niet genoeg bewezen dat die etiquette mij volkomen onverschillig is? . . . Wat ú als uw grootste geluk beschouwt, . . . beschouw ik ook als 't mijne . . . Geloof u me nu?

ANNA, *eenigszins aarzelend.*

U zegt 't; . . . maar u weet zeer goed dat zoo iets nooit kan gebeuren.

LOUISE, *met aandrang.*

Waarom? . . . Waarom? (*Gesmoord.*) Weet je dan dat hij jóú lief heeft?

ANNA.

Neen; maar ik weet wel dat Herman nooit uw hand kan, nooit uw hand zal vragen.

LOUISE, *bitter.*

Je hebt gelijk! . . . Dat is onmogelijk! . . . En ik, die hem al zoo lang lief had zonder 't zelf te weten, maar die sedert een úr weet dat ik hem zóó lief heb, zoo innig lief, dat ik in staat ben hém te vergeven, wat ik geen ander ooit zou kunnen vergeven, . . . ik mag niet tegen hem zeggen: »Wees gelukkig! . . . Maak mij gelukkig! . . . Laten we samen gelukkig zijn!» . . . want de etiquette verbiedt 't . . . De van Klaerdonks verdenken me van 'tzelfde waarvan jij me verdacht, en uit liefde voor hem maakte ik geen eind aan wat die verdenking opwekte . . . Jij hebt me beledigd, . . . en om je te toonen hoe lief ik hem heb, jaag ik je niet mijn huis uit . . . En toch denk je misschien nog dat dat alles maar woorden zijn . . . God gawe dat hij mijn hand vroeg! . . . Je zou zien dat die woorden daden werden.

ANNA, *heeft met klimmende onrust geluisterd, ontroerd.*

Is u dat ernst, mevrouw?

LOUISE.

Ja, heilige ernst!

ANNA.

Dan zult u zien dat mijn liefde grooter is dan de uwe!
(*Wil heengaan.*)

LOUISE.

Wat wil je doen?

ANNA, *blijft staan.*

Ik ga naar Herman! (*Gaat naar de middendeur, maar blijft staan als deze geopend wordt.*)

LOUISE, *met gevoel, ter zijde.*

Is ze daartoe in staat?

2^e TOONEEL.

LOUISE, ANNA, FRANK, HERMAN.

*Frank, gevolgd door Herman, op midden.*HERMAN, *bemerkt Anna, tegen Anna.*

Lij hier?

LOUISE, *tegen Herman.*

Ja, zij hier . . . En zij was op weg naar jou.

ANNA, *ziet Herman aan, ter zijde.*Hij waagt 't nog hier te komen! (*Buigt voor Louise, luid.*)

Mevrouw!

LOUISE, *tegen Anna.*

Zei u niet dat u Wieland wilde spreken?

ANNA.

Ja, mevrouw!

LOUISE.

Ga dan niet heen! . . . U kunt dat immers aanstonds hier doen. (*Anna buigt en houdt zich tot het einde van dit tooneel eenigszins op den achtergrond.*)

HERMAN, *tegen Louise, eerst aarzelend, daarna vaster.*

Mijn komst, mevrouw, moet u op zijn minst vreemd voorkomen, . . . vooral nu die geschiedt in gezelschap van meneer. (*Wijst naar Frank.*) Sta me dus toe u dat uit te leggen! (*Louise geeft Herman een teeken om voort te gaan.*) Zoo-even kreeg ik van meneer een bezoek. Meneer scheen 't noodig te achten, — waarom is zijn zaak, — mij zijn verontschuldigen aan te bieden voor zijn woorden van vanmiddag. Hij beweert die in drift te hebben geuit . . . en is bereid ze in te trekken. Maar die woorden waren beleedigender voor

u dan voor mij . . . Ik weigerde dus daarmee genoeg te nemen . . . en verzocht meneer terstond met mij naar u te gaan om in uw bijzijn dat zelfde te herhalen . . . Maar meneer weigerde . . .

FRANK.

Dat is te zeggen . . .

LOUISE, *valt in de rede, op eenigszins verachtelijken toon.*

Eerst moest je zeker Charlotte vragen of ze dat wel goed vond, niet waar?

FRANK.

Denk je me dan zoo weinig zelfstandig? . . . Neen, Louise! Ik weigerde omdat ik vreesde je te zullen storen . . . En, zooals je ziet, . . . (*Wijst naar Anna.*) ik had gelijk.

HERMAN, *tegen Frank.*

U hebt dan sedert van middag heel wat bescheidenheid geleerd . . . (*Wendt zich naar Louise.*) Maar hoe dat ook zij, mevrouw, . . . 't is me met veel moeite gelukt meneer ertoe te overreden . . . Aan hem is 't nu om zijn verklaring te herhalen.

FRANK, *tegen Louise.*

Met je welnemen, Louise! . . . Ik wil natuurlijk gaarne amende honorable doen . . . Maar vooraf zou ik je wel een oogenblik onder vier oogen willen spreken . . .

HERMAN, *eenigszins heftig.*

Meneer zoekt weer uitvluchten!

LOUISE, *tegen Herman.*

Dan zullen we hem daartoe geen gelegenheid laten. (*Tegen Frank.*) Je wilt me dus eerst alleen spreken? . . . Goed, ik ben tot je orders. (*Met Frank af eerste deur links.*)

3^e TOONEEL.

ANNA, HERMAN.

Anna en Herman zien elkander een oogenblik sprakeloos aan; dan slaat Herman de oogen neer.

ANNA, komt naar voren, ter zijde.

Die stap valt zwaarder dan ik dacht! . . . Als ik me eens vergiste . . . Als zij eens komedie speelde . . . Neen, dat is onmogelijk . . . Komaan! . . . Moed! . . . (*Luid.*) Herman! Ik weet alles . . . Ja, alles . . . Mevrouw heeft 't mij verteld . . . Ze is diep getroffen door wat je gedaan hebt . . . En ik begrijp maar half . . .

HERMAN, heeft met neergeslagen oogen Anna aangehoord, valt in de rede.

O, je hoeft me niets te zeggen . . . Mij zelf is 't een raadsel, hoe ik den moed heb gehad haar onder de oogen te komen . . . en dat nog wel, nu ik me in 't bijzijn van dien ander houden moest alsof er niets was voorgevallen . . . En toch is ze edelmoedig genoeg geweest om me niet de deur te wijzen . . . Innig dankbaar ben ik, dat ze mij die grievende vernedering heeft bespaard . . . Zeg jij haar dat! . . . Uit mijn naam . . . Ik ben nu niet in staat met haar te spreken. (*Wil heengaan.*)

ANNA, verontwaardigd.

Dus je wilt zóó heengaan? . . . Zonder iets te doen om 't gebeurde goed te maken!

HERMAN.

Daartoe bestaat immers geen mogelijkheid . . .

ANNA, *valt in de rede.*

Die bestaat er wel . . . Er is één enkel middel.

HERMAN, *snel.*

O, noem dat! . . . Wat 't ook is, ik zal 't met beide handen aanvatten.

ANNA.

Je moet . . . Je . . . moet . . . (*Blijft steken.*)

HERMAN.

Wat? . . . Wát moet ik? . . . Zeg 't maar . . . Ik wil alles.

ANNA.

Nu, als je dan alles wilt . . . alles . . . (*Half stem, met moeite de woorden uitbrengend.*) Vraag dan haar hand!

HERMAN.

Haar hand?! Haar hand?! . . . Ik haar hand vragen? Je weet niet wat je zegt . . . Je hebt er niet over nagedacht, . . . want anders had je begrepen dat ik haar daarvoor voor de tweede maal zou beleedigen.

ANNA.

En waarom zou dat een beleediging zijn?

HERMAN.

Waarom? . . . Omdat, als je dan Hollandsch wilt hooren, hier geen sprake is van een verleiding . . . Dát zou door een huwlijk worden goed gemaakt . . . Niet wat ik gedaan heb.

ANNA.

En toch is 't je plicht te doen wat ik zeg . . . (*Met een nauwelijks merkbaar sarkastisch tintje.*) Of ben je soms bang dat ze weigeren zou?

HERMAN.

Weigeren? . . . Neen, dát zou ze niet . . . Ze zou me als een hond weggagen . . . en met recht.

ANNA.

Noch 't een, noch 't ander.

HERMAN.

Ik begrijp je niet, Anna . . . Hoe kom je, in Godsnaam, op dat denkbeeld?

ANNA, *iets minder vast.*

Hoe? . . . Door dat ik, evenals zij, vrouw ben . . . Ik voel dat zij »ja» zal zeggen.

HERMAN.

Onmogelijk! . . . Onzin! . . . Maar al was 't dat niet; wat zou je dan willen dat ik haar zeide? . . . Of verbeeld jij je misschien dat ik haar lief heb, . . . omdat ik van daag betooverd door haar schoonheid, in een vlaag van opwinding, van hartstocht, van razernij als je wilt, toegegeven heb aan mijn zinnen in plaats van te luisteren naar mijn verstand! . . . Mijn hart bleef daar geheel buiten . . . Eén oogenblik was ik haar meerdere, toen ik door mijn eigen werk te vernielen een eind maakte aan wat haar goeden naam kon schaden . . . En dadelijk daarop zonk ik zóó laag, . . . dat ik voor goed, voor altijd haar mindere werd . . . Niets is in staat me daaruit op te heffen, niets . . . En toch verlang jij een huwlijk tusschen haar en mij! . . . Maar dat is immers een krankzinnig plan! . . . Of kan er volgens jou sprake zijn van geluk, . . . als de man in één woord alles aan de vrouw te danken heeft en bovendien gebukt gaat onder 't bewustzijn van een schuld als de mijne?

ANNA, *met loenemend sarcasme.*

En waarom zou je niet gelukkig zijn? . . . Ze is mooi, rijk, jong . . . Wat kun je meer verlangen? . . . Je komt in de groote wereld . . . Je zult daar gevierd worden; . . . want je bent dan immers de man van mevrouw van Renenstein!

HERMAN

Alsof dat genoeg was . . .

ANNA, *valt in de rede.*

Niet genoeg! . . . Ah, je bent berekenend als een egoïst! . . . Dat is schande! . . . Je moest niet vragen of jij gelukkig wordt, maar of zij 't zal zijn.

HERMAN.

Zij?! . . . Met mij? . . . Dat kan niet.

ANNA.

En ik zeg van »ja».

HERMAN, *verontwaardigd.*

Jij zegt van »ja»? . . . Maar dan speel jij hier de rol van koppelaarster!

ANNA, *slaakt een kreet.*

Ah! (*Zinkt met het gelaat in de handen neer op een stoel.*)

HERMAN, *staat een oogenblik als versteend, snelt dan op Anna toe en knielt bij haar neer.*

Vergeving, Anna, vergeving! Ik was hard tegen je zonder 't te willen . . . O, zeg me niets! . . . 't Staat me maar al te levendig voor den geest, hoe ik op dien avond van mijn terugkomst even hard tegen je was als nu . . . En dat tegen jou, tegen jou die altijd voor mij een trouwe vriendin bent geweest, neen, meer dan dat, die . . . (*Plotseling.*) Maar was ik dan blind, dat ik dat vroeger nooit heb gemerkt? . . . Ja, dat is 't: . . . vijf jaar lang heb ik geleefd als in een roes . . . Daar in Antwerpen . . . weet je wat ik daar geleerd heb? . . . Schilderen, ja natuurlijk, en mijn kunst lief hebben . . . Maar overigens niets dan opgeschroefden onzin . . . Ik heb er gespot met huislijk geluk, met al wat me vroeger lief was. (*Ironisch.*) 't Huwlijk? . . . Ah bah!

Dat beschouwden we daar als een onderwetsche versleten instelling, allerminst passend voor zulke geniale artisten als wij . . . Ver verheven boven de alledaagsche menschen met hun kleingeestige beslommeringen, moesten wij heel anders leven dan zij . . . 't Mocht wat! . . . Die bespottelijke theoricëen hebben me ongelukkig gemaakt! . . . Om jou, die vroeger lief en leed met me deelde, dacht ik niet meer, en er moest gebeuren wat er van daag is gebeurd om me de oogen te openen . . . Ik moest een andere vrouw beleedigen om tot 't besef te komen van wat ik voor jou gevoel.

ANNA, *heeft met ontroering geluisterd, zich geweld aandoende.*

Zwijg, Herman!

HERMAN.

O, hoor me aan! En denk je terug vijf, zes jaar geleden, toen we nog onder 'tzelfde dak woonden . . . In die dagen heb ik je leeren waardeeren, Anna! . . . Ik heb je opofferende liefde voor mijn oude moeder bewonderd . . . en menigmaal stelde ik me voor hoe gelukkig ik zijn zou als mij zulk een vrouw ten deel viel . . . Maar ik was toen nog jong . . . De omstandigheden lieten mij niet toe dergelijke illusies te koesteren . . . En later, . . . later geraakten die door mijn studies, door mijn woelig leven meer en meer op den achtergrond; . . . totdat drie weken geleden mevrouw mij weer voor 't eerst om jou deed denken.

ANNA, *getroffen.*

Mevrouw!

HERMAN.

Ja, zij . . . Zij vroeg me waarom ik jou niet tot vrouw nam . . . En weet je wat ik toen antwoordde? . . . Dat een waarachtig artist nooit trouwen mocht, omdat zijn kunst er-

onder zou lijden, en dat hij in de eerste plaats kunstenaar moest zijn en daarna mensch . . . Die theorie is valsch . . . Dat heb ik van daag geleerd: . . . de kunstenaar ging onder in den mensch . . . O, de indruk van dat vreeslijke oogenblik is niet te beschrijven . . . 't Heeft me tot nadenken gebracht . . . en ik weet nu, ik weet dat een natuur als de mijne vóór alles behoefte heeft aan liefde . . . aan liefde zooals die alleen kan worden gegeven door een vrouw als jij.

ANNA, *bitter.*

Door een vrouw als ik?! . . . En dat zeg je tegen mij? . . . Tegen mij, die je drie weken geleden hebt verweten dat ik je niet begrijp, je niet versta, niets voor je kunst voel.

HERMAN.

Heb ik die woorden gesproken? . . . Ik? . . . Maar dan wist ik toen niet wat ik zei . . . Jij zou niets voor mijn kunst voelen? Jij, die zooveel voelt voor mij! . . . En al ware dat niet: . . . wat zou me een vrouw baten, die me alleen lief had om mijn kunst? . . . Jij hebt me lief om mij zelf. . . Dat weet ik . . . Dat merk ik aan alles . . . En dat is me genoeg . . . Anna, kun je me vergeven wat er is voorgevallen? . . . Wil je me gelukkig maken? . . . Wil je mijn vrouw worden?

ANNA, *zich geweld aandoende.*

Neen!

HERMAN.

Neen?! . . . En waarom niet? . . . Denk je dat mijn vrouw niet oprecht is?

ANNA, *wijst naar de eerste deur links.*

En zij dan?

HERMAN.

Zij?! . . . Zij?! . . . Maar geloof je dan nog niet dat die

verschrikkelijke gebeurtenis van van daag me tot een heel ander mensch heeft gemaakt? . . . O, ik zweer 't je! . . . 't Is geen overijling die me zoo doet spreken, maar de grondige overtuiging dat ik al die jaren blind ben geweest . . . Dank zij jouw tusschenkomst heb ik mijn gezond verstand teruggekregen . . . Beschouw jij die vijf jaar dan ook als een afgesloten geheel, dat behoort tot 't verledene! . . . De Herman van vroeger staat voor je . . . en smeekt je: zeg »ja»! (*Na een oogenblik.*) Of zeg ten minste waarom je »neen» zegt!

ANNA, *dof.*

Vraag me dat niet!

HERMAN, *half stem.*

Vraag me dat niet?! (*Ziet Anna scherp aan. Ter zijde.*) Ah, ze vermoedt dat mevrouw mij lief heeft! . . . Ik zal haar overtuigen van 't tegendeel. (*Gaat naar de eerste deur links, opent die en roept.*) Mevrouw!

4e TOONEEL.

ANNA, HERMAN, LOUISE.

Louise op eerste deur links, gaat naar het midden, staat inwendig ontroerd tusschen Herman en Anna; Anna met neergeslagen oogen nog al ver van Louise naar rechts.

HERMAN.

Vooraf, mevrouw, twee woorden over wat er van daag is voorgevallen.

LOUISE, *streng.*

Daarover geen woord! . . . Nu niet . . . en nooit! (*Spant zich in om haar ontroering te verbergen. Na een oogenblik, zenuwachtig.*) En verder? . . .

HERMAN, *heeft de oogen neergeslagen.*

Verder . . . (*Ziet op dit oogenblik Louise aan, bemerkt haar ontroering, houdt plotseling op, wendt zich af, ter zijde, angstig.*)
Zou Anna gelijk hebben?

LOUISE, *in spanning.*

Nu verder? . . . (*Na een oogenblik, ter zijde.*) Hij aarzelt . . .
Waarom? (*Ziet Herman en Anna aan, ter zijde.*) Zou 't waar
zijn? (*Strijdt met reuzenkracht tegen haar ontroering. Ziet Herman
en Anna nogmaals aan. Ter zijde.*) Ja, 't is waar . . . Hij heeft
háár lief. (*Vat moed. Luid, op bijna onmerkbaar gedwongen toon.*)
Als jij dan niet wilt, zal ik 't jóú wel zeggen . . . Je geeft
je voornemen van niet te trouwen op . . . Je hebt gevonden
wie je zocht . . . En wie je zocht . . . staat dáár. (*Wijst naar
Anna.*) Heb ik 't geraden?

HERMAN, *uit volle borst.*

Ja, mevrouw! (*Ter zijde.*) Goddank, ze heeft me níét lief!

LOUISE, *tegen Herman.*

En wat zegt Anna?

HERMAN.

Ze heeft geweigerd . . . Maar als ú mijn verzoek onder-
steunt, vertrouw ik dat ze zal toestemmen.

ANNA.

En denk je dan dat ik daarom heb toegelaten dat je me-
vrouw hier riep? . . . Neen, Herman, ik blijf weigeren.

LOUISE, *tegen Anna, met klem.*

Dat zul je niet! (*Neemt Anna mee naar den voorgrond rechts,
zacht tegen Anna.*) Je hebt mij straks gezegd dat je Herman
lief hebt . . . Toon nu dat je toen de waarheid sprak . . .
en zeg »ja»!

ANNA, *zacht tegen Louise.*

En ú dan?

LOUISE, *zacht tegen Anna, met gevoel.*

Ik? . . . Als twee vrouwen één man waarachtig lief hebben, moet een van beiden ongelukkig zijn . . . 't Is misschien maar beter dat ik dat ben . . . Ik kan ten minste nog troost vinden in anderen wel te doen . . . 't Eenige wat ik jou vraag is je achting. (*Strekt de hand naar Anna uit.*)

ANNA, *half stem, bewogen.*

Mevrouw! (*Vat met beide handen Louise's hand en drukt er een kus op.*)

LOUISE, *doet zich geweld aan om vroolijk te schijnen.*

Kom, nu je antwoord aan hem! (*Leidt Anna naar Herman.*)

HERMAN, *opgetogen.*

Anna! (*Omhelst Anna*)

LOUISE, *gaat naar de eerste deur links, roept.*

Van Klaerdonek, kom even hier!

5^e TOONEEL.

ANNA, HERMAN, LOUISE, FRANK.

Frank op, *eerste deur links.*

LOUISE, *tegen Frank.*

Je kunt de wereld, die zooveel belang stelt in de verhouding tusschen meneer Wieland en mij, een nieuwtje mededeelen: zijn engagement met juffrouw Berner.

FRANK.

Charmant! . . . Als voor elkaar geknipt! . . . Geknipt! . . . Mag ik jelui dus wel . . . (*Wil naar Herman en Anna gaan.*)

LOUISE, *valt snel in de rede.*

Pardon! Zeg mij eerst of jij nu nog iets van die praatjes gelooft?

FRANK.

Ik?! . . . Maar lieve Louise, ik heb je immers gezegd dat ik daar nooit of nimmer een woord van heb geloofd . . . En wil je 't bewijs? . . . Ik inviteer je om morgen avond met Charlotte en mij naar 't Wagner-concert te gaan . . . Als de wereld jou in óns gezelschap ziet, is 't voor goed met 't gebabbel uit.

LOUISE, *ironisch.*

Buitengemeen aardig vind ik 't, dat je zoo bezorgd bent voor mijn goeden naam . . . Ik ben je er zeer dankbaar voor . . . Maar nog dankbaarder zal ik je zijn voor een anderen dienst.

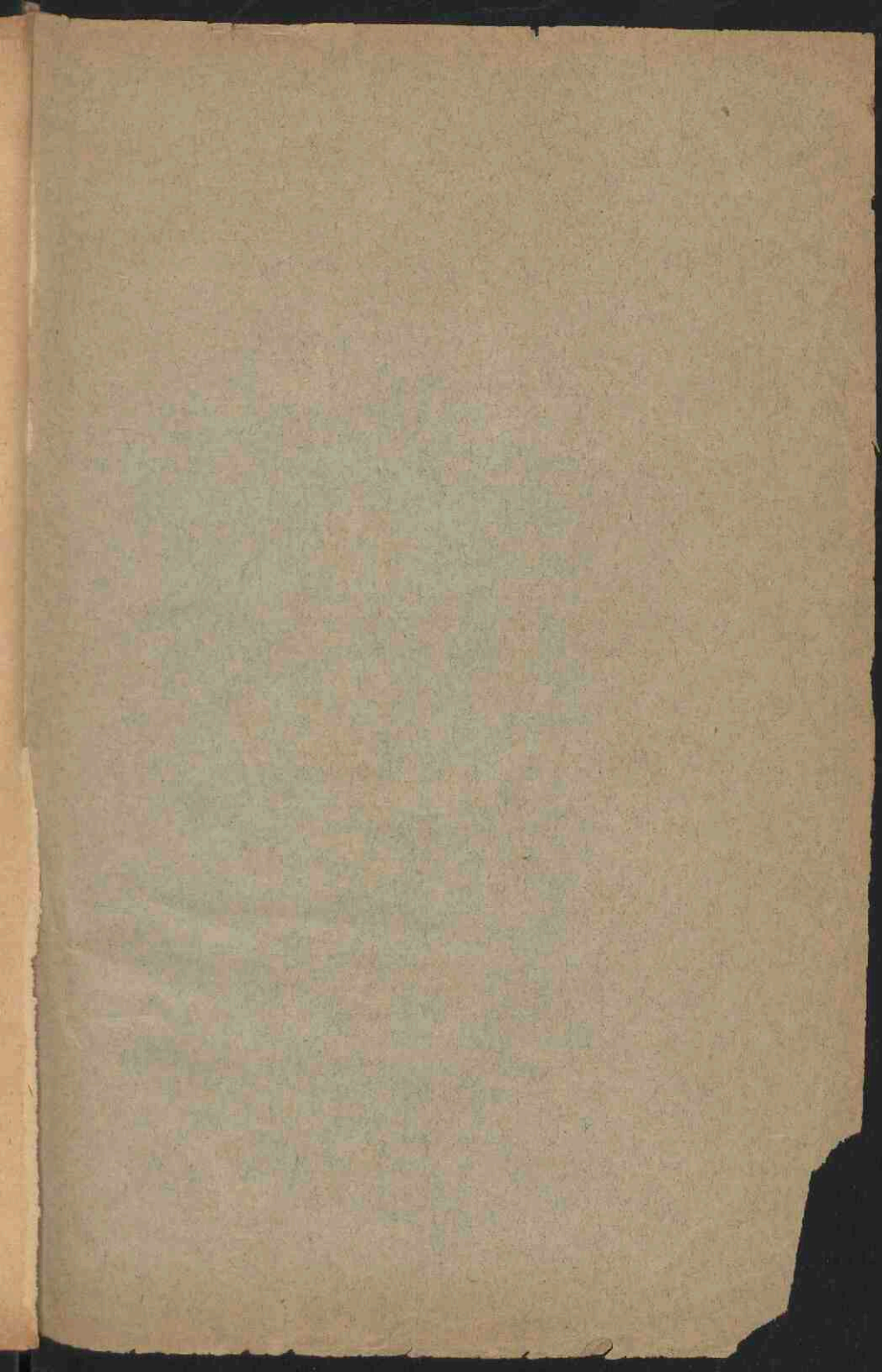
FRANK, *vol ijver.*

En die is?

LOUISE.

Dat je me na van avond van je bezoeken verschoont!
(*Gaat met uitgestoken handen naar Anna en Herman. Frank staat een oogenblik versted en gaat dan naar de middendeur.*)

Scherm valt.

Uitgave van A. RÖSSING te Amsterdam.

LEO GRAAF TOLSTOI, De macht der Duisternis, Tooneelspel in vijf bedrijven, vertaling van A. Ising Jr.	f 1.—
(In Rusland zijn van dit stuk binnen 14 dagen 160.000 exemplaren verkocht).	
H. Th. BOELEN, Ter Elfder ure. Oorspronkelijk blijspel in vijf bedrijven	» 0.90
D. M. MAALDRINK, Jan Masseur. Oorspronkelijk Tooneelspel in vijf bedrijven	» 1.—
D. M. MAALDRINK, Herodes. Hist. drama in vier bedrijven met een voor- en naspel	f 1.40; geb. » 1.90
HENRIK IBSEN, Nora. Uit het Noorsch door Henrica, met een voorrede van Dr. S. J. Warren, Rector aan het Gymnasium te Dordrecht	» 1.—
HENRIK IBSEN, Een vijand des volks. Tooneelspel in vijf bedrijven, uit het Noorsch, door Ida Donker	» 1.50
ALEXANDER L. KIELAND, Op de terugreis, uit het Noorsch, door Irma.	» 0.40
LESSING, Minna von Barnhelm. Blijspel in vijf bedrijven, uit het Duitsch vertaald door C. M. Huguenin	» 1.—
EUGÈNE LABICHE, De moord in de Plantage. Blijspel in een bedrijf. Vrij bewerkt naar het Fransch.	» 0.60
JEAN DE NETHY, Een Autodafé. Blijspel in een bedrijf. Naar het Fransch door Amrod	» 0.40
A. DUMAS FILS, Francillon, Tooneelspel in drie bedrijven, vertaling van Jan van Arkel	» 1.—
JACOBUS CALISCH, Elise. Oorspronkelijk Tooneelspel in één bedrijf.	» 0.40
EMILE AUGIER, Het post-scriptum. Blijspel in een bedrijf, vertaling van Dr. J. de Jong	» 0.40
N. FREDERIKS, Een lief Weeuwte, Blijspel in drie bedrijven	» 1.—
E. LABICHE, Liefde voor de kunst, Blijspel in één bedrijf, vertaald door Jean Valjean	» 0.40
De gelegenheid maakt den dief, Blijspel in één bedrijf, naar het Fransch door Jean Valjean	» 0.40
LABICHE-JOLLY, Taalfouten, Blijspel in één bedrijf, vrij vertaald door Jean Valjean	» 0.60

